

MUISTI-

TAPAUS 4 - AVAUS

**Prof. Timo Erkinjuntti
HY/HYKS Neurologian klinikka**

Opetusaineistoa

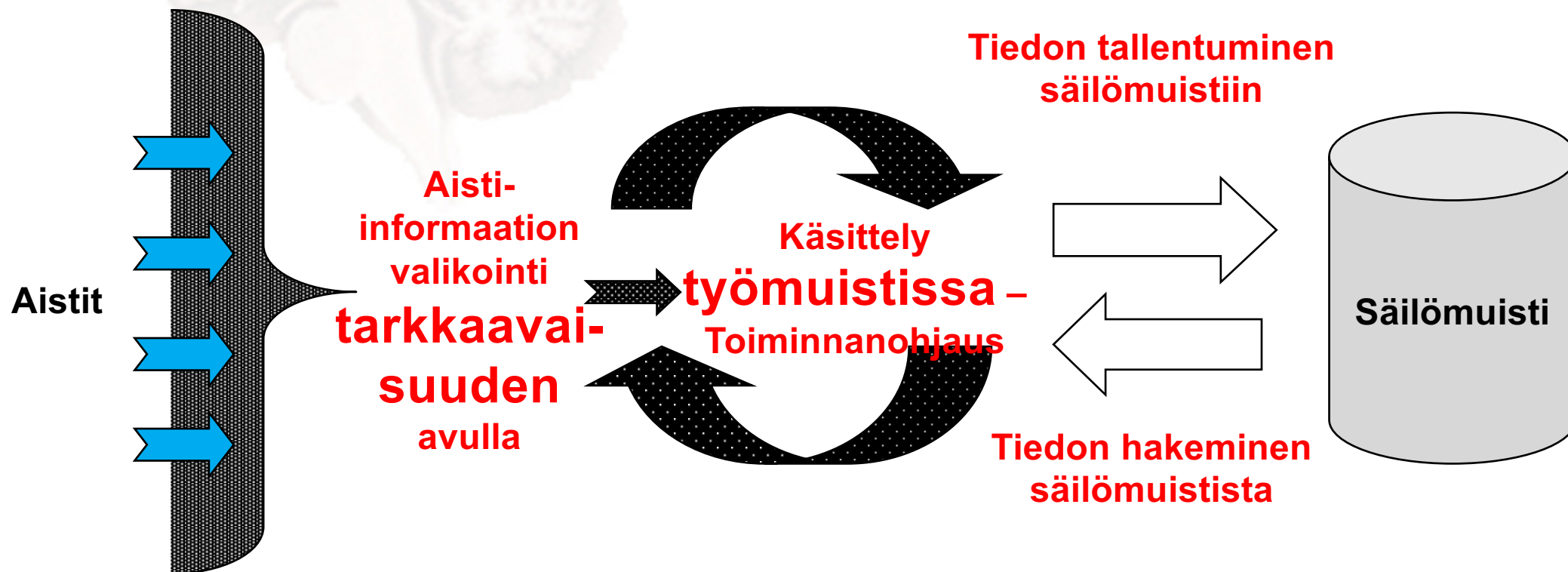

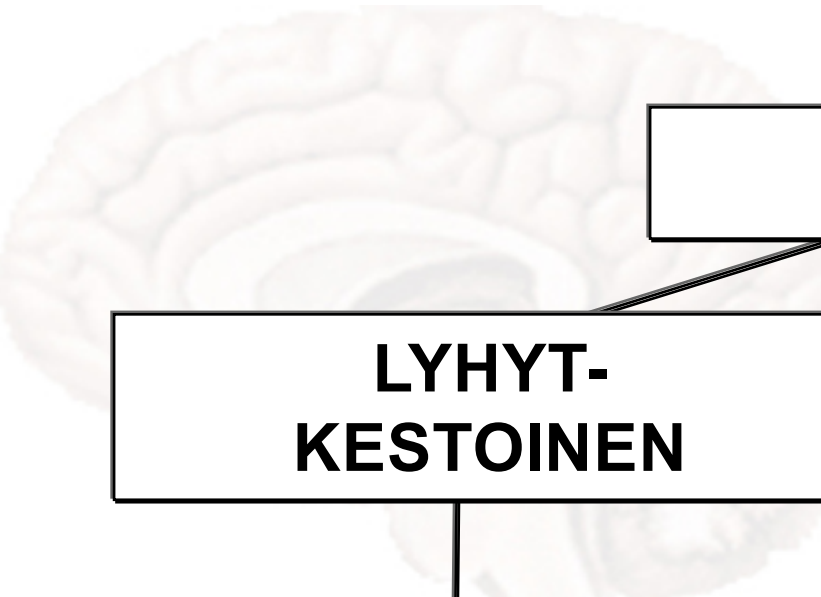

MUISTITOIMINNOT

"Arkineurologin tiekartta"

TIEDON AKTIIVINEN KÄSITTELY

MUISTI

LYHYT- KESTOINEN

TYÖ- MUISTI

Tiedon
väliaikainen
säilyttäminen
ja käsittely

ETUOTSALOHKO

PITKÄ- KESTOINEN

DEKLARATIIVINEN MUISTI

Tapah-
tumat

SISEMPI
OHIMO-
LOHKO,
TALAMUS

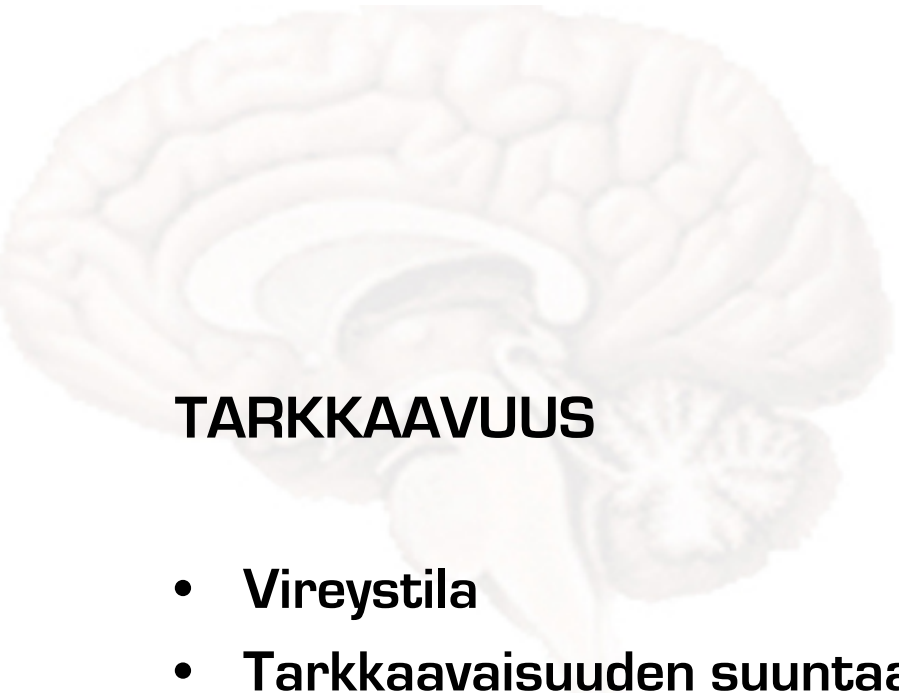
Asia-
tieto

AIVOJEN
HETERO-
MODAALISET
ALUEET

PROSEDURAALINEN MUISTI

Taidot ja
tavat

TYVITUMAKKEET,
PIKKUAIVOT

TARKKAAVUUS

- Vireystila
- Tarkkaavaisuuden suuntaaminen
- Tarkkaavaisuuden ylläpito
- Tarkkaavaisuuden jakaminen ja aktiivinen prosessointi

TOIMINNANOHJAUS

- Toiminnan alkuun saattaminen
- Suunnittelu ja toimintastrategian muodostus
- Päämäärään suuntautunut toteutus
- Toiminnan tuloksellisuuden arviointi

TIETOINEN MUISTAMINEN

TIETOISEN MUISTIN OSA-ALUEET

MUISTIN OSAVAIHEET

MUISTIN TOIMINTAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

TYÖMUISTI

TYÖMUISTIN VASTAANOTTO

TYÖMUISTIN PROSESSOINTI

EPIODINEN MUISTI

MIELEENPAINAMINEN

SEMANTTINEN MUISTI

MUISTISSA SÄILYTTÄMINEN

MUISTISTA HAKU

MIELEEN PALAUTUS

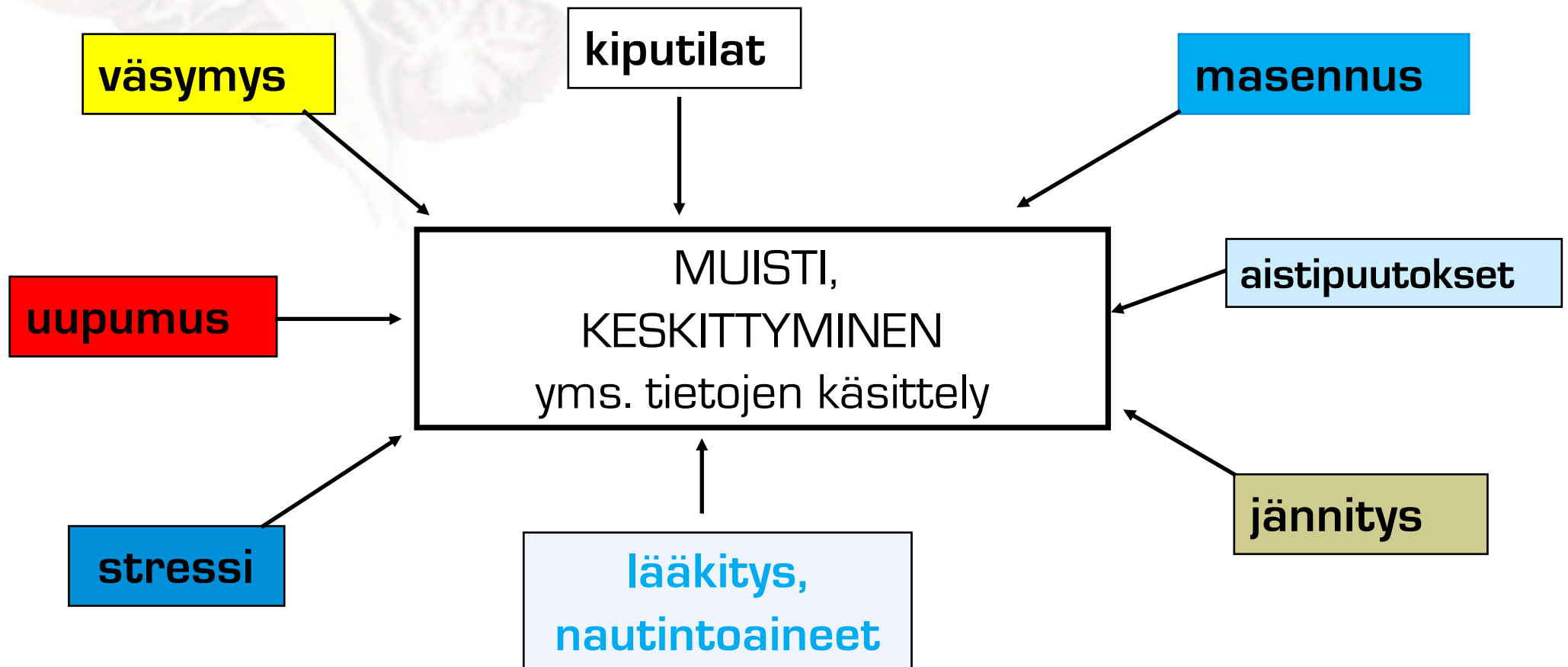
TOIMINNANOHJAUS
- MUISTISTRATEGIAT
TARKKAVUUDEN
SÄÄTELY
- MUISTIN
HÄIRIITYVYYS
MIELIALA JA
MOTIVAATIO
- AKTIIVISUUS
VAKIINTUNEET
TAIDOT
- KIELLLISET,
VISUAALISET

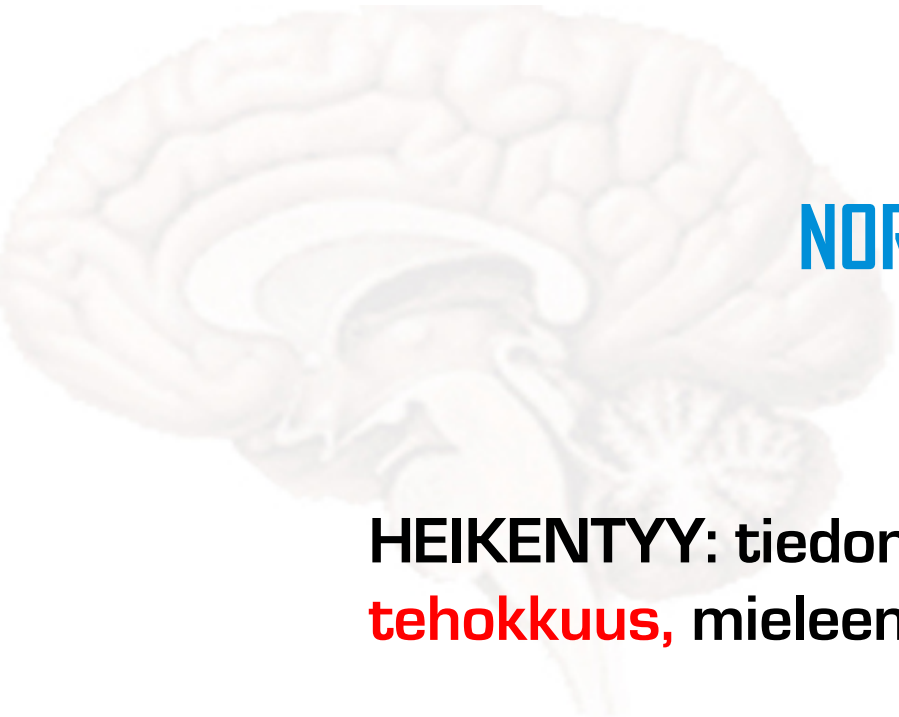
MUISTIN KIUSSAAJAT

MUISTI VOI HEIKENTYÄ MONISTA SYISTÄ!

NORMAALI IKÄÄNTYMINEN

HEIKENTYY: tiedonkäsittelyn **nopeus**, työmuistin **tehokkuus**, mieleen painamisen ja palauttamisen **sujuvuus**

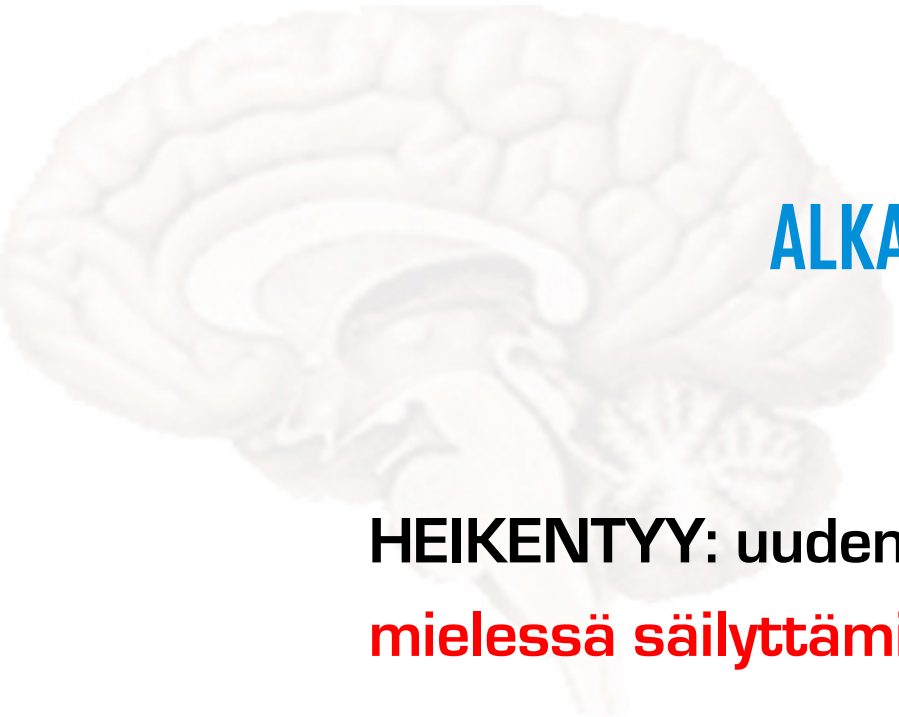
SÄILYY: oppimiskyky, ei korosteista unohtamista, vihjeet ja tunnistus auttaa, asia- ja taitomuisti säilyy

MASENNUS

HEIKENTYY: keskittyminen, toiminnanohjaus, oppiminen ja mieleen palauttaminen **tehotonta**, visuaalinen muisti heikentyy

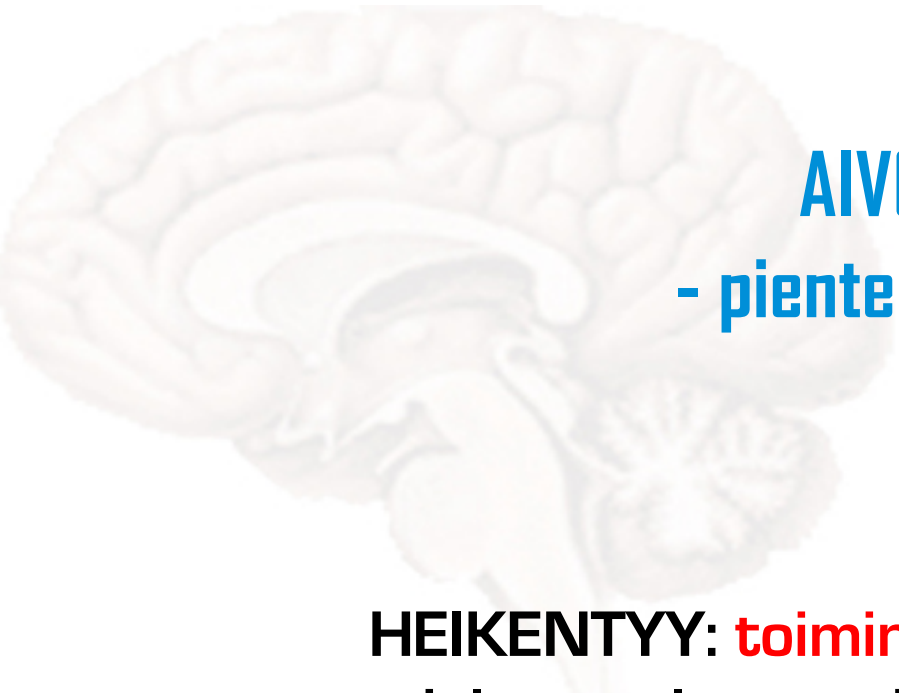
SÄILYY: mielessä säilyttäminen = ei korosteista unohtamista, semanttinen ja elämäkerrallinen muisti

ALKAVA ALZHEIMERIN TAUTI

HEIKENTYY: uuden oppiminen,
mielessä säilyttäminen = nopeaa unohtamista

SÄILYY: työmuisti, toiminnanohjaus, semanttinen muisti

AIVOVERENKIERTOSAIRAUUS

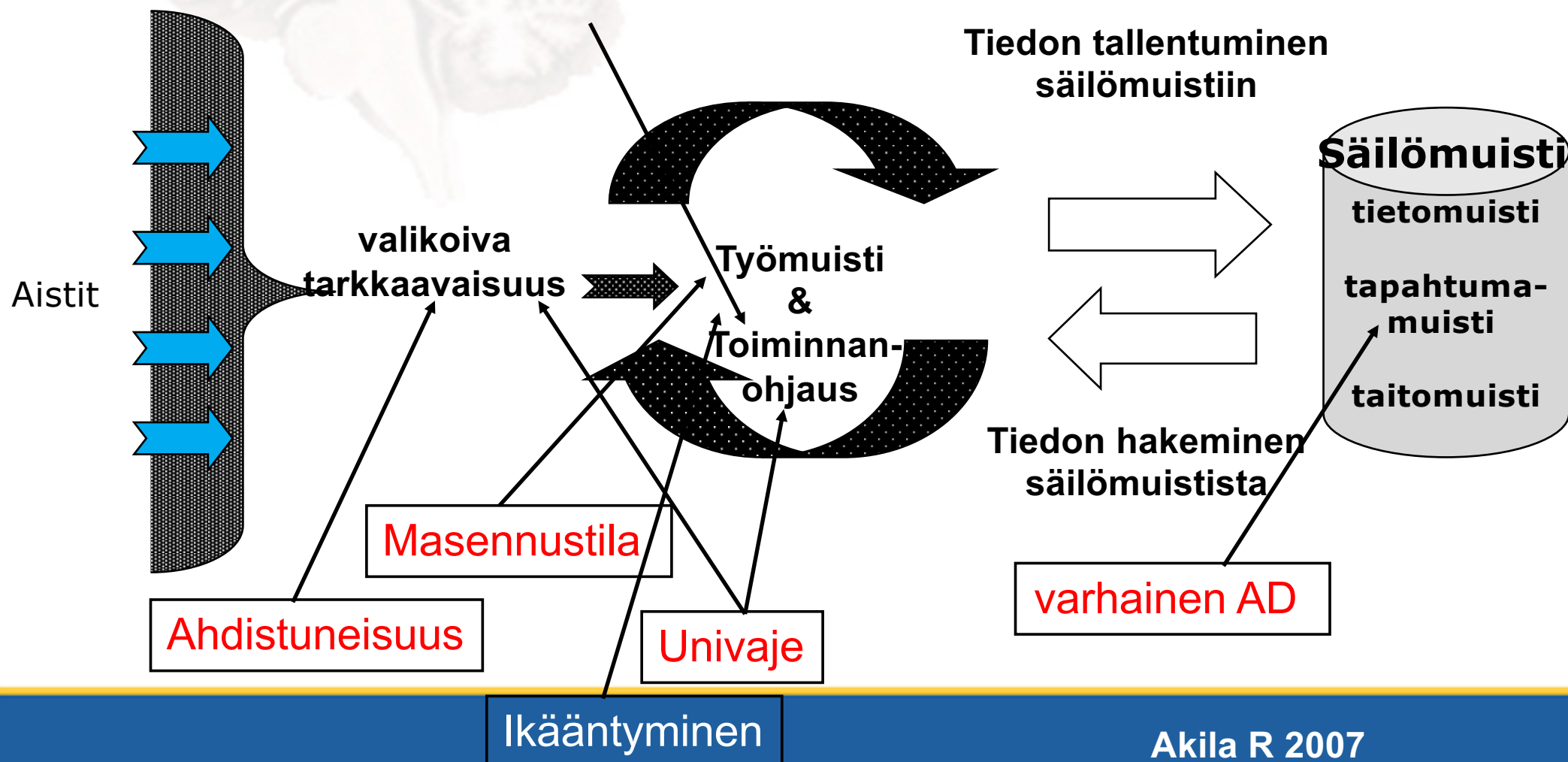
- pienten aivoverisuonten tauti SVD

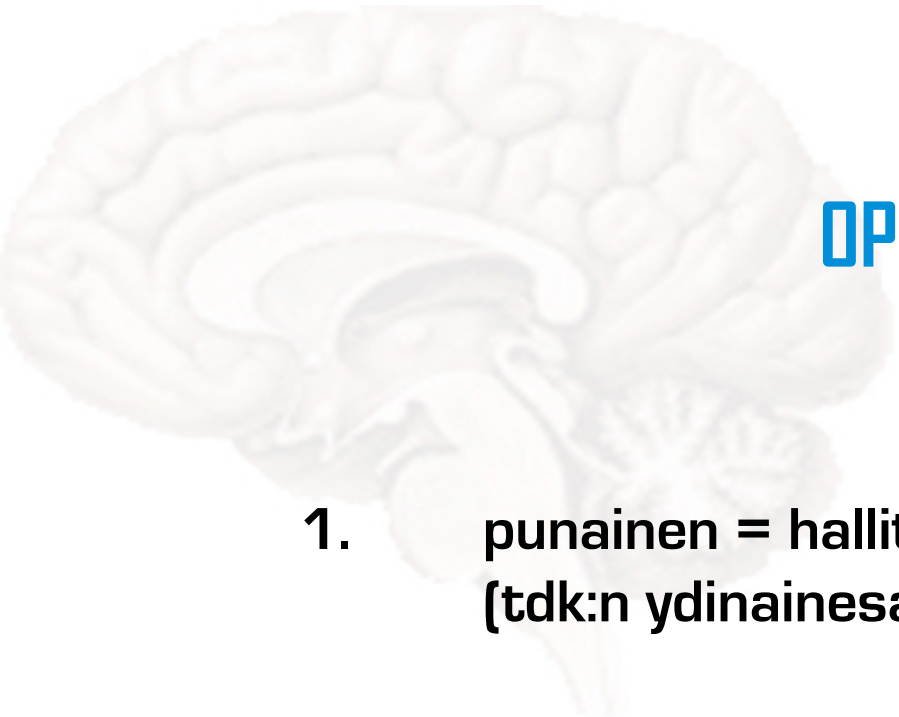
HEIKENTYY: toiminnanohjaus, työmuisti, oppimisen ja mieleen palauttamisen nopeus/tehokkuus

SÄILYY: ei korosteista unohtamista, tunnistaminen ja vihjeet tukevat mieleen palauttamista

MISSÄ MUISTISSA VIKA?

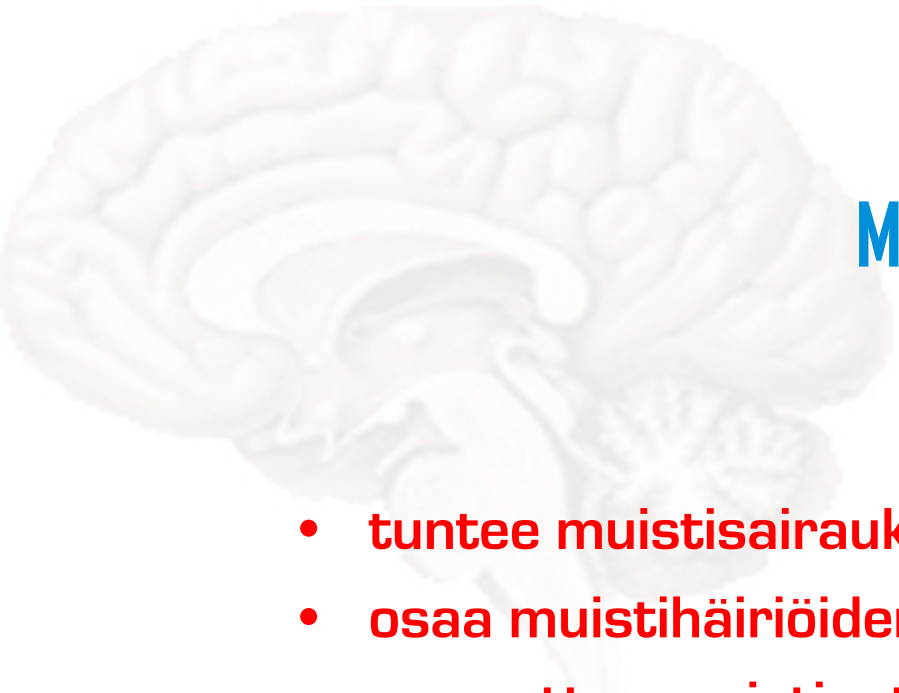
PIENTEN AIVOVERISUONTEN TAUTI

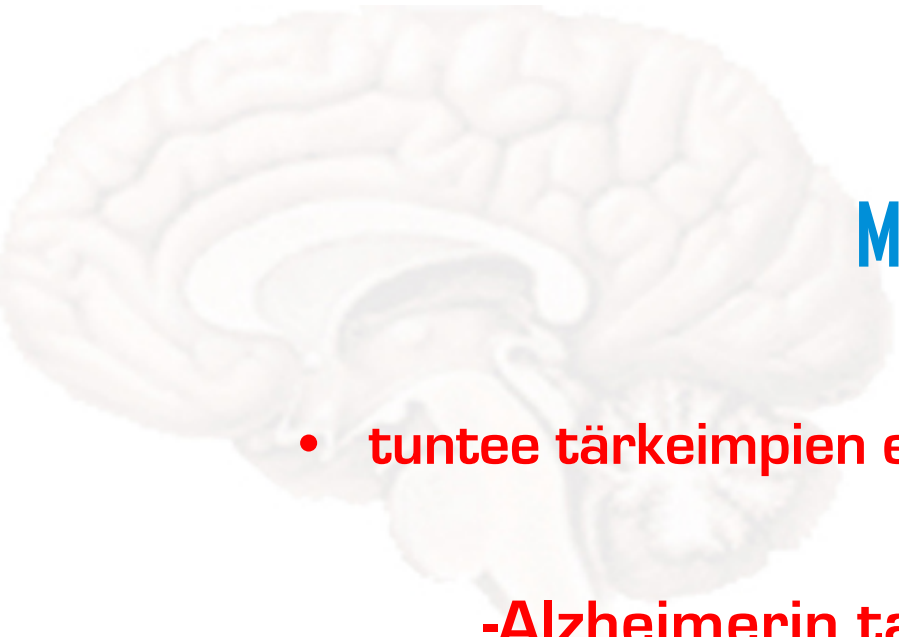
OPPIMISTAVOITTEET

1. punainen = hallittava, osattava käyttää tai soveltaa (tdk:n ydinainesanalyysin A1)
2. sininen = tiedettävä, tunnistettava, ymmärrettävä (B2)
3. vihreä = hyödyllistä neurologiasta kiinnostuneille, erityisosaamista (C3)

Muistisairaudet 1.

- tuntee muistisairauksien suoja- ja vaaratekijät
- osaa muistihäiriöiden perustutkimukset
- osaa ottaa muistipotilaan anamneesin ja kohdentaa klinisen neurologisen tutkimuksen tarkoituksenmukaisesti
- osaa suorittaa muistioireiden alustavan erotusdiagnostiikan
- osaa arvioida muistioireiden ja sairauksien tutkimuksen ja hoidon kiireellisyyden
- tuntee toimialueellaan sovitut muistipotilaan hoitoketjut

Muistisairaudet 1.

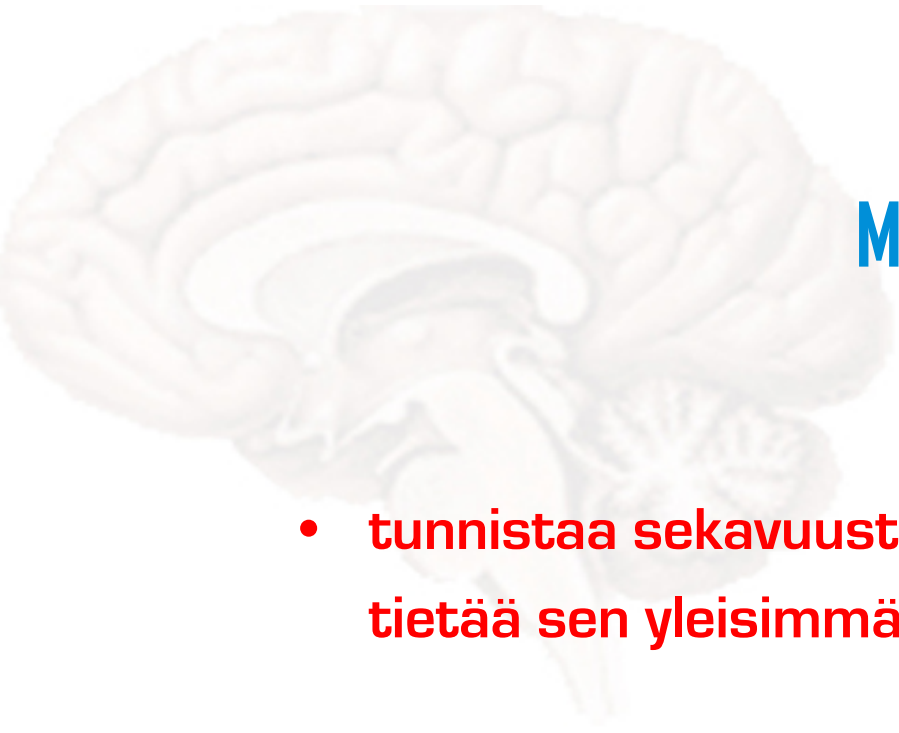
- tuntee tärkeimpien etenevien muistisairauksien diagnostiikan
  - Alzheimerin tauti
  - Aivoverenkiertosaudan muistisairaus
  - Lewyn -kappale sairaudet :
    - Parkinsoin taudin muistisairaus,
    - Lewyn kappale tauti
  - Otsaohimolohkorappeumat

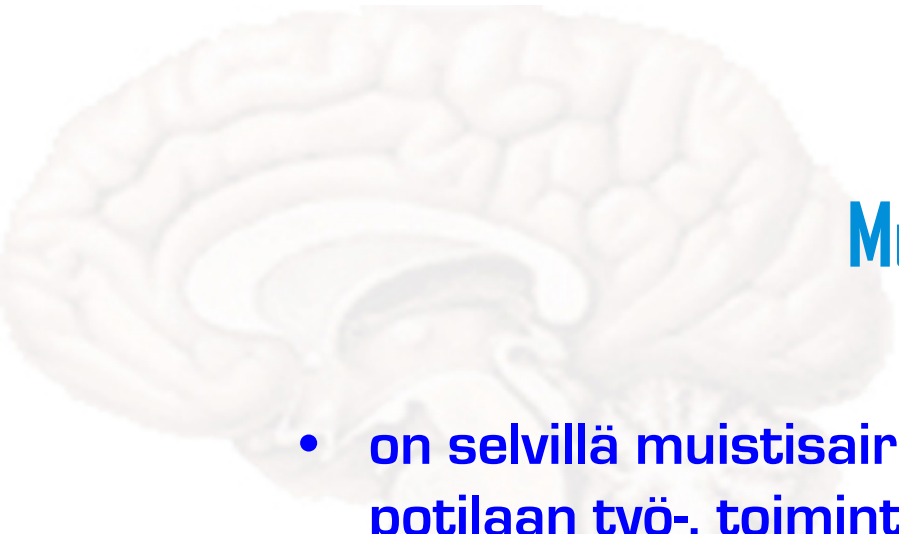
Muistisairaudet 1.

- hallitsee Alzheimerin taudin (muistisairauksien) hoidon
  - Oireenmukainen
  - Käyttösoireet
  - Hoidon kokonaisuus
- tuntee perusterveydenhuollon tehtävät muistipotilaan hoidossa ja kuntoutuksessa

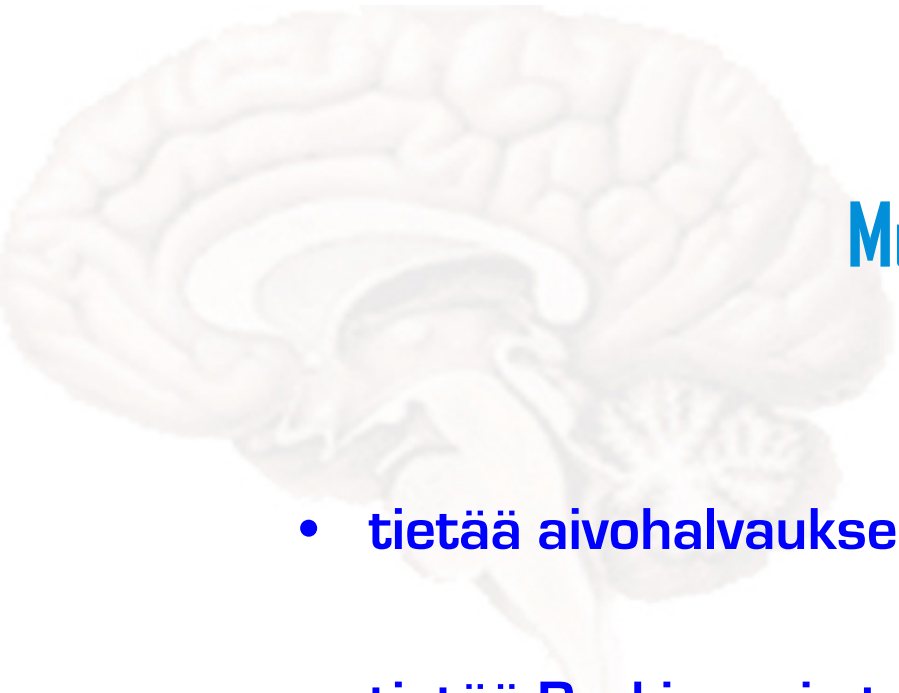
Muistisairaudet 1.

- tunnistaa sekavuustilan (delirium) ja tietää sen yleisimmät syyt

Muistisairaudet 2.

- on selvillä muistisairauksien ennusteesta ja vaikutuksista potilaan työ-, toiminta- ja ajokykyyn sekä psyykkiseen ja sosiaaliseen selviytymiseen
- on perehtynyt muistisairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin ja soveltamisohjeisiin
- tietää muiden etenevien muistisairauksien hoitoperiaatteet
- tietää deliriumin hoitoperiaatteet

Muistisairaudet 2.

- tietää aivohalvauksen jälkeiset kognitiiviset ja käytösoireet
- tietää Parkinsonin taudin kognitiiviset ja käytösoireet
- tuntee yleisimpiin metabolisiin häiriöihin liittyvät kognitiiviset ongelmat

Muistisairaudet 3.

- tietää muistisairauksien tutkimuksissa, hoidossa ja kuntoutuksessa noudatettavat yleiset etuus- ja korvausperusteet
- tietää muistisairauksien hoidon kannalta keskeiset neurobiologiset ja patofysiologiset tekijät
- tietää muistihäiriölääkkeiden neurobiologisen perusta

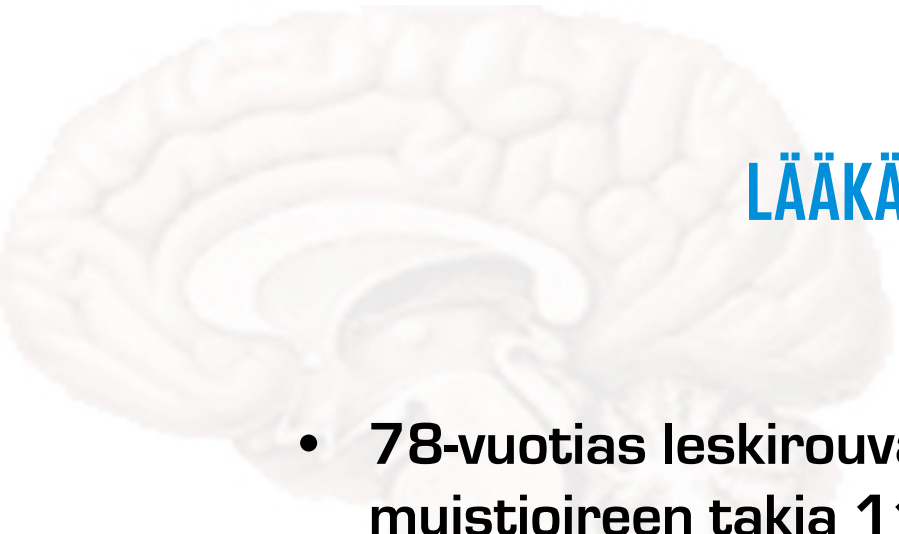
TIEDONKÄSITTELY - KOGNITIO (NEUROPSYKOLOGI OPETTAJA)

- 1 tunnistaa motorisen ja sensorisen dysfasian/afasian
tunnistaa otsalohkon toimintahäiriöt (käyttäytymisen ja toiminnanohjauksen häiriöt)
tuntee muistisairauksien varhaisoireet ja osaa erottaa ne tavanomaisista ikämuutoksista ja depressiosta
osaa käyttää ja tulkita MMSE-testiä**
- 2 tietää mitä apraksia ja neglect-ilmiö tarkoittavat
tuntee CERAD-tehtäväsarjan**
- 3 tietää mitkä ovat muistin pääkomponentit**

TAP AUS

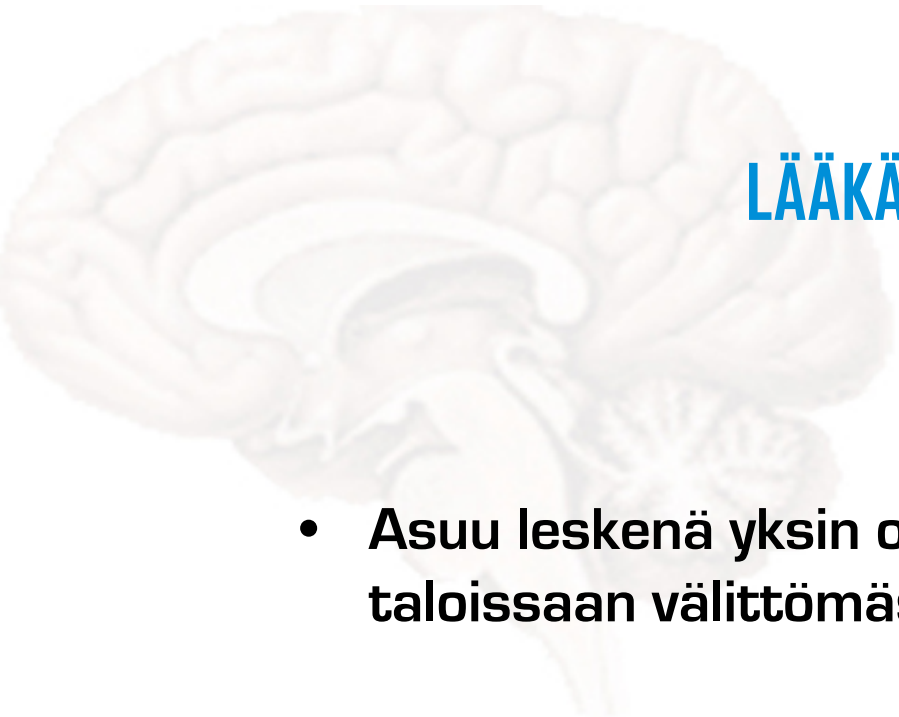

LÄÄKÄRIN HAASTATTELUSSA

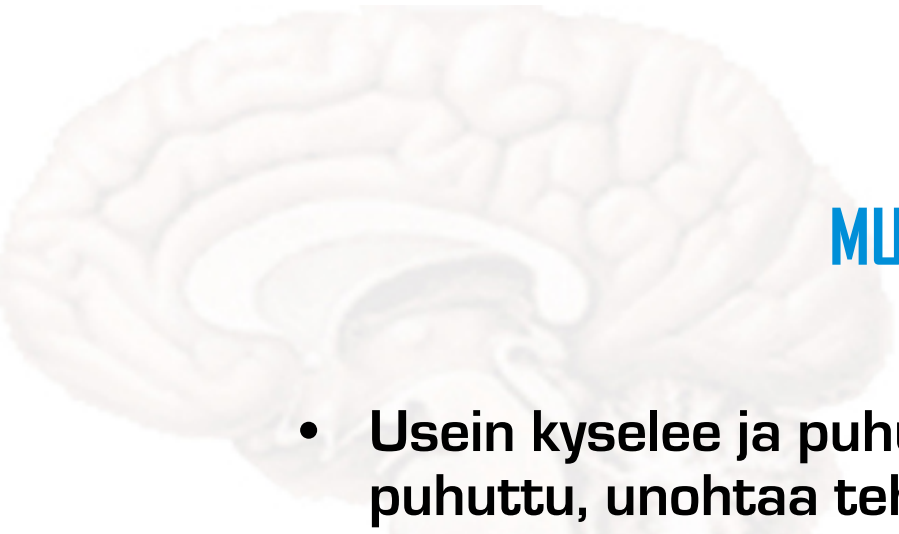
- **78-vuotias leskirouva. Hakeutuu yksin vastaanotolle muistioireen takia 11.2006.**
- **Kertoo, että havainnut muistimuutoksen viimeisen 6 kuukauden aikana. Alku vaivihkaan, korostunut astein. Ajan ja päivämäärän epävarmuus, ”milloin on ?”, ”olenko myöhässä ?”. Haeskelee tavaroita. Asiat pantava muistilapulle, mutta silti sekaannuksia. ”Olen jotenkin saamaton ja haluton – aina ei saa aikaan kuin toivoisi”. ”En ole masentunut”.**

LÄÄKÄRIN HAASTATTELUSSA

- **Asuu leskenä yksin omakotitalossa. Poika ja tytär omissa taloissaan välittömässä lähipiirissä.**
- **Vakiintunut arki sujuu: hoitaa pienet pankkiasiat, hankinnat, kodinhoidon ja arjen perustoimet. Läheiset tukevat ajoin muistuttamalla, mutta "itse hoidan asiat".**

MUISTIKYSELY (tytär)

- Usein kyselee ja puhuu samoja. Joskus vaikea muistaa mitä puhuttu, unohtaa tehdä sovittuja asioita, oppia uusia toimintatapoja. On paljon huolissaan muistista. Muistiongelmia vähitellen useamman vuoden aikana.
- Joskus puheen ymmärtäminen vaikeaa, puheilmaisuus normaali. Ei eksymistä. Käytännön taidot tallella. On hitaampi selvästi. Oma-aloitteisuus heikentynyt, tarvitsee kehottelua. Luonne entinen. Raha-asioden ja ongelmatilanteiden harkinta ennallaan. Ei harhoja, ei masennusta. Harrastukset vähentyneet.
- Selviytyy itsenäisesti. Mutta muistiongelmia haittaavat jonkin verran selviytymistä arkielämässä.

MUISTIKYSELY LÄHEISELLE

PVM: 11. 2006

TUTKITTAVA: RJA 78-J SYNTYMÄAIKA:

VASTAAJA TTTAR PUOLISO / LAPSI / MUU

LUE kysymys ja kaikki sen vastausvaihtoehdot. Valitse nykytilaa kuvaavin vaihtoehto ja YMPYRÖI sen edessä oleva numero. Kirjoita lisätietoja tarvittaessa.

I MUISTIN MUUTOKSET

1. Muistaako hän tehdä sovitut asiat?

1. Muistaa tehdä sovitut asiat kuten ennen
2. Muistaa tehdä sovitut asiat vähän huonommin kuin ennen
3. Unohtaa melkein aina tehdä sovitut asiat

2. Muistaako hän, mitä äskettäin on puhuttu?

1. Muistaa entiseen tapaan mitä äskettäin on puhuttu
2. Muistaa vähän huonommin mitä äskettäin on puhuttu
3. Unohtaa melkein aina mitä äskettäin on puhuttu

3. Kyseleekö tai kertooko hän samoja asioita uudelleen ja uudelleen?

1. Ei kysele eikä kerro samoja asioita useammin kuin ennen
2. Kyselee ja kertoo samoja asioita vähän useammin kuin ennen
3. Kyselee ja kertoo samoja asioita paljon useammin kuin ennen

4. Muistaako hän läheistensä nimet?

1. Muistaa läheisten nimet kuten ennen
2. Läheisten nimien muistaminen on hieman vaikeutunut
3. Läheisten nimien muistaminen on selvästi vaikeutunut

5. Miten hän oppii uusia toimintatapoja, esim. jonkin uuden laitteen käyttö?

1. Oppii uusia toimintatapoja kuten ennen
2. Oppii uusia toimintatapoja huonommin kuin ennen
3. Ei opi uusia toimintatapoja juuri lainkaan

6. Miten käytännön taidot sujuvat (kodinkoneet, käsityöt, ruoan laitto, pienet korjaustyöt jne.)?

1. Käytännön taidot eivät ole muuttuneet
2. Käytännön taidot ovat jonkin verran heikentyneet
3. Käytännön taidot ovat selvästi heikentyneet

7. Miten hän suhtautuu muistivaikeuksiinsa?

1. On huolissaan muistivaikeuksistaan
2. Ei ole huolissaan muistivaikeuksistaan
3. Vähättelee muistivaikeuksiaan

II PUHEEN JA HAVAINNON MUUTOKSET

8. Miten hän ymmärtää kuulemaansa puhetta?

1. Ymmärtää yhtä hyvin kuin ennen
2. Ymmärtäminen on joskus vaikeaa, asioita on toistettava
3. Ymmärtää puhetta huonosti

9. Miten hyvin hän puhuessaan löytää tarvittavat sanat?

1. Sanat löytyvät kuten ennenkin
2. Joutuu ajoittain hakemaan sanoja
3. Joutuu jatkuvasti hakemaan sanoja

10. Miten sujuvasti hän puhuu?

1. Puhe sujuu kuten ennen
2. Puhe on hitaampaa ja työläämpää kuin ennen
3. Puhe on nykyään hyvin hidasta ja juuttuvaa

11. Miten hän löytää kulkiessaan reitit ja paikat?

1. Löytää reitit ja paikat kuten ennen
2. Reittien ja paikkojen löytäminen on jonkin verran vaikeutunut
3. Eksyy nykyään helposti

III LUONTEEN JA TOIMINTATAVAN MUUTOKSET

12. Ovatko kiinnostuksen kohteet ja harrastukset pysyneet ennallaan?

1. Kiinnostuksen kohteet ja harrastukset ovat samanlaisia kuin ennen
2. Kiinnostuksen kohteet ja harrastukset ovat jonkin verran vähentyneet
3. Kiinnostuksen kohteet ja harrastukset ovat selvästi vähentyneet

13. Onko hän hidastunut päivittäisissä toimintoissaan?

1. Toimii samalla nopeudella kuin ennen
2. Toimii vähän hitaammin kuin ennen
3. Toimii selvästi hitaammin kuin ennen

14. Onko hän samalla tavalla oma-aloitteinen kuin ennen?

1. Oma-aloitteisuus toimiin ryhtymisessä on yhtä hyvää kuin ennen
2. Oma-aloitteisuus toimiin ryhtymisessä on jonkin verran heikentynyt
3. Oma-aloitteisuus on hyvin vähäistä, hän on usein aloitekyvytön

15. Onko hänen ajattelunsa johdonmukaista?

1. Ajattelu pysyy asiassa yhtä johdonmukaisesti kuin ennen
2. Ajattelu syrjähtelee sivuasioihin hieman useammin kuin ennen
3. Ajattelu on nykyään epäjohdonmukaista ja syrjähtelee usein sivuasioihin

16. Millainen on hänen harkintakykynsä raha-asioissa tai ongelmatilanteissa?

1. Harkintakyky on ennallaan
2. Harkintakyky on heikentynyt jonkin verran
3. Harkintakyky on selvästi heikentynyt, toimii ajattelematta tekojensa seurauksia

17. Onko hän muuttunut aikaisempaa estottomammaksi eli tekee tai puhuu asioita, joita aikaisemmin ei julkisesti olisi tehnyt tai puhunut?

1. Estottomuus ei ole lisääntynyt aikaisempaan verrattuna
2. Estottomuus tuntuu lisääntyneen jonkin verran
3. Estottomuus on lisääntynyt selvästi, puhuu ja toimii usein sopimattomasti

18. Huolehtiko hän itsestään ja muista entiseen tapaan?

1. Pitää huolta itsestään ja muista kuten ennen
2. On vähän välinpitämättömpi ja piittaamattomampi kuin ennen
3. On selvästi piittaamaton ja välinpitämätön itsestään ja muista

19. Onko hänellä ollut päiväaikaisia näköharjoja, näkeekö hän olemattomia asioita?

1. Näköharjoja ei ole ollut
2. Näköharjoja on joskus
3. Näköharjoja on usein

20. Onko hän muuttunut viime aikoina masentuneeksi?

1. Ei vaikuta masentuneelta
2. On muuttunut hieman alakuloiseksi ja masentuneeksi
3. On selvästi masentunut nykyään

IV MUISTIN JA MUUN TIEDONKÄSITTELYN MUUTOSTEN ALKU JA KEHITYS

21. Miten hänen muistin ja muun tiedonkäsittelyn ongelmansa ovat alkaneet?

1. Vähitellen useamman vuoden aikana
2. Melko nopeasti muutaman kuukauden sisällä

22. Mitkä olivat ensimmäiset ongelmat? Milloin ne huomattiin?

---

23. Edelsikö ongelmien alkua jokin erityinen tapahtuma?

1. Ei tietoa
2. Sairaus tai sairauskohtaus
3. Tapaturma
4. Merkittävä elämänmuutos

V AVUN TARVE

24. Kuinka paljon hänen tekemisistään pitää valvoa?

1. Selviytyy itsenäisesti, ei tarvitse valvontaa
2. Tarvitsee ylimääräistä valvontaa jonkin verran tai ajoittain
3. Tarvitsee valvontaa jatkuvasti

25. Miten itsenäisesti hän selviytyy kodin ulkopuolisten asioiden hoitamisesta (raha-asiat, laskujen maksu, kaupassa käynti, matkustaminen, jne.)?

1. Kodin ulkopuolisten asioiden hoitaminen on ennallaan
2. Tarvitsee joskus tukea ja apua asioiden hoitamisessa
3. Tarvitsee usein tukea ja apua asioiden hoitamisessa

26. Miten hän selviytyy henkilökohtaisissa perustoihmissa (pukeminen, peseminen, syöminen, wc)?

1. Selviää itsenäisesti ja ilman apua
2. Tarvitsee jonkin verran apua
3. Tarvitsee jatkuvaa apua

27. Miten rasittavaksi läheiset ovat kokeneet muutokset?

1. Muutokset eivät rasita läheisiä
2. Muutokset tuntuval hieman rasittavilta
3. Muutokset tuntuvat hyvin rasittavilta

28. Onko läheisillä itsellään avun ja tuen tarvetta?

1. Tuen tarvetta ei ole tällä hetkellä
2. Läheiset tarvitsevat tukea ja apua, missä asioissa:

---

29. Elämäntilannetta ja toimintakykyä koskevia muita havaintoja tai huolen aiheita

---

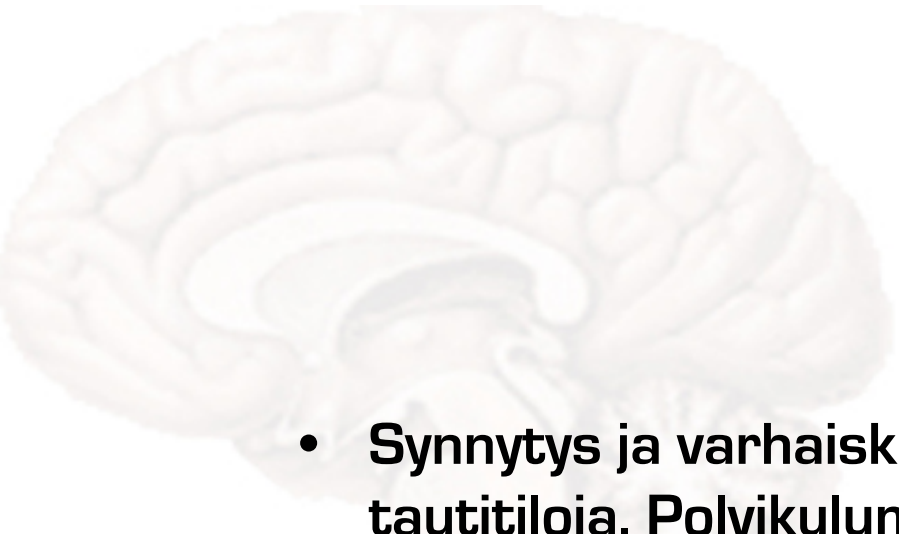

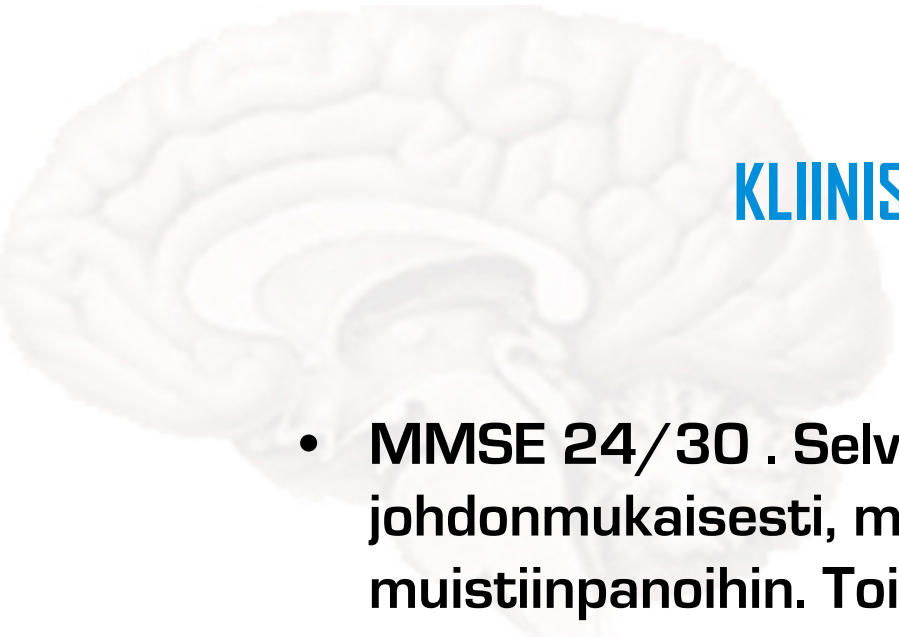

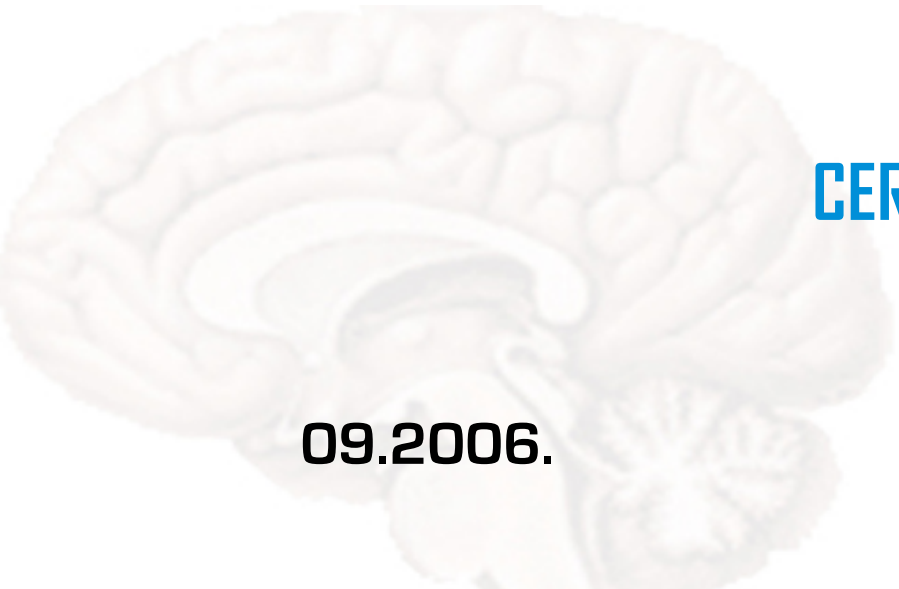
TAUSTAA

- **Synnytys ja varhaiskehitys normaalit. Ei erillisiä neurologisia tautitiloja. Polvikulumat.**
- **Verenpaine normaali, tasoa 140/80. Ei sydänsairauksia.**
- **Muistelee olleensa jonkinlaisessa muistitutkimuksessa 2v. sitten, ”oli normaalia kaikki”.**
- **Lääkitys -.**
- **Elintavat säännölliset. Suvussa ei muistisairauksia.**
- **Keskikoulu, Käsityökoulu. Ura kotiäitinä. Toiminut pitkään lautamiehenä.**

KLIINISESSÄ TUTKIMUKSESSA

- **MMSE 24/30 . Selvä muistiepävarmuus, Taustat sinänsä johdonmukaisesti, mutta epävarmasti. Tukeutuu muistiinpanoihin. Toistaa samaan haastattelun aikana. Puhe selkeä. Sairaudentunto hieman heikentynyt.**
- **Papillat tarkat, ei asymmetriaa suupielissä, silmänliikkeet normaalit. Aivohermot 0.**
- **Voimat, tunnot, tonus, co-oordinaatiot, heijasteet symmetriset. Kävely normaali. Perifeerinen neurologinen status 0.**
- **Karotislöydös normaali. keuhkojen auskultaatiolöydös normaali.**

CERAD-TEHTÄVÄSARJA

09.2006.

- **Kielellinen sujuvuus 12 (15)**
- **Nimeäminen 11 (11)**
- **MMSE 24/30 (25)**
- **Sanalistan oppiminen 4,7,7 (17)**
Sanalistan viivästetty mieleenpalautus 1 (14.2 % [80] ja tunnistaminen 95% [80]),
- **Kuvioiden viivästetty mieleenpalautus 81% (60)**
- **Kellotaulun piirtäminen 6 (5)**

CERAD-tehtäväsarjan tulosten koontitaulukko 2010

TEHTÄVÄ	Pistemäärä / Maks. pistem.	Katkaisu- pistem.	Ei poikkeava/ Poikkeava
1. Kielellinen sujuvuus	_____	<16	E P
2. Nimeämistehtävä	_____ /15	<12	E P
3. Mini-Mental State	_____ /30	<25	E P
4. Sanalistan oppiminen	1. ____ 2. ____ 3. ____		
Summa	_____ /30	<17	E P
5. Kopiointitehtävä	__ /2 __ /3 __ /2 __ /4 // ____ /11	-	-
6. Sanalistan viivästetty palautus (raakapisteet)	_____ /10	<5	E P
7. Sanalistan viivästetty palautus (säilymis%)	_____ /100	<75	E P
8. Sanalistan tunnistaminen (raakap)	K ____ /10 E ____ /10 Yhteensä: _____ /20	-	-
9. Sanalistan tunnistaminen (tunnistamis%)	_____ /100	<90	E P
10. Kokonaismuisti (tehtävä 6.+8.)	_____ /30	<23	E P
11. Kuvioden viivästetty mieleen palautus	__ /2 __ /3 __ /2 __ /4 säilymis%: _____ /100	<60	E P
12. Kellotaulun piirtäminen	_____ /6	<5	E P

MMSE-testilomake

Täyttöohjeita MMSE-testilomakenipun alla

TUTKITTAVA: _____ SYNTYMÄAIKA: _____

TEKIJÄ: _____ PVM: _____

Seuraavassa on erilaisia pieniä muistiin ja älyllisiin toimintoihin liittyviä tehtäviä. Aloitamme kysymyksillä, kuten:

	Väärin	Oikein		Väärin	Oikein
1. Mikä vuosi nyt on? 0	I		13. Mitkä olivat ne kolme sanaa, jotka pyysin Teitä painamaan mieleenne. (Sanojen järjestyksellä ei ole merkitystä.)		
2. Mikä vuodenaika nyt on? 0	I		PAITA RUUSU 0	I	
(talvi = joulukuu, tammi, helmikuu, keuhat = maaliskuu, huhtikuu, toukokuu kesä = kesä, heinäkuu, elokuu syyskuu = syyskuu, lokakuu, marraskuu; aina +/- 1 vko)			RUSKEA tai PALLO 0	I	
3. Monesko päivä tänään on? (+/- 1 pv).....0	I		VILKAS AVAIN 0	I	
4. Mikä viikonpäivä tänään on?.....0	I		14. Nyt kysyn Teiltä kahden esineen nimeä.		
5. Mikä kuukausi nyt on?.....0	I		a) Mikä tämä on? - näytetään <i>rannekelloa</i> 0	I	
6. Missä maassa olemme?.....0	I		b) Mikä tämä on? - näytetään <i>hiijykynä</i> 0	I	
7. Missä läänissä olemme?.....0	I		15. Nyt luen Teille lauseen. Pyydän Teitä toistamaan sen perässäni:		
8. Mikä on tämän paikkakunnan nimi?.....0	I		EI MITÄÄN MUTTIA EIKÄ JOSSITTELUA 0	I	
9. Mikä on tämä paikka jossa olemme?.....0	I		(Annetaan piste vain, jos lause on täysin oikein. Lauseita ei saa toistaa.)		
(Sairaalan/terveyskeskuksen nimi, kotiosoite)			16. Seuraavaksi annan Teille paperin ja pyydän Teitä tekemään sille jotain. (Paperi asetetaan pöydälle tutkittavan eteen.)		
10. Monennessako kerroksessa olemme?.....0	I		Ottakaa paperi vasempaan käteenne. Taivutkaa se keskeltä kahtia ja asettakaa polvienne päälle. (Ohjeita ja lauseita ei saa toistaa eikä henkilöä saa auttaa.)		
11. Seuraavassa pyydän Teitä painamaan mieleenne kolme sanaa. kun olen sanonut ne, toistakaa perässäni. (Kaksi vaihtoehtoista sarjaa.)			Ottakaa paperin vasempaan käteen 0	I	
PAITA - RUSKEA - VILKAS			Taittaa sen 0	I	
RUUSU - PALLO - AVAIN			Asettaa paperin polville 0	I	
PAITA RUUSU 0	I		17. Näytän Teille tekstin "SULKEAA SILMÄNNE". Pyydän Teitä lukemaan sen ääneen ja noudattamaan sen ohjetta. 0	I	
RUSKEA tai PALLO 0	I		(Annetaan piste vain, jos sekä lukee tekstin että sulkee silmänsä.)		
VILKAS AVAIN 0	I		18. Kirjoittakaa kokonainen lyhyt lause mielenne mukaan.....0	I	
(Merkittään ensimmäisellä kerralla muistutetut sanat. Jos ensimmäisessä toistossa tulee virheitä, sanoja kerrataan, kunnes kaikki kolme sanaa on opittu. Toistoja ..... Enintään 5 kertaa.)			(Yksi piste, jos lause on ymmärrettävä ja siinä on ainakin subjekti ja predikaatti. Kirjoitusvirheet eivät vaikuta.)		
12. Nyt pyydän Teitä vähentämään 100:sta 7 ja saamastanne jäänöksestä 7 ja edelleen vähentämään 7, kunnes pyydän Teitä lopettamaan.			19. Voisitko piirtää tämän kuvion alapuolelle samanlaisen kuvion. (kääntöpuolella).....0	I	
93.....0	I		(Annetaan piste, jos kaikki sivut ja kulmat ovat tallella ja leikkauspinta on nelikulmainen.)		
86.....0	I				
79.....0	I				
72.....0	I				
65.....0	I				

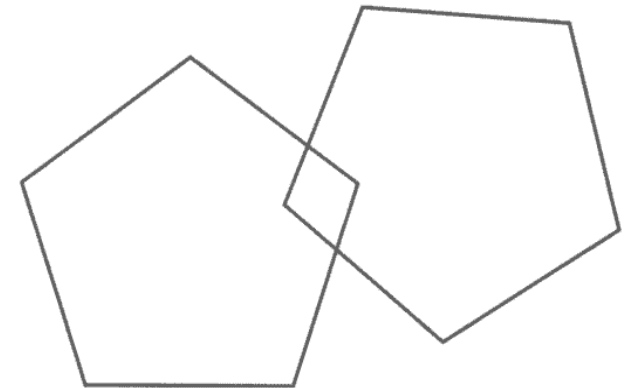
MMSE-TESTIN PISTEMÄÄRÄ

/ 30

Suomen Alzheimer-tutkimusseura ja Suomen muistitutkimusyksiköiden asiantuntijaryhmä

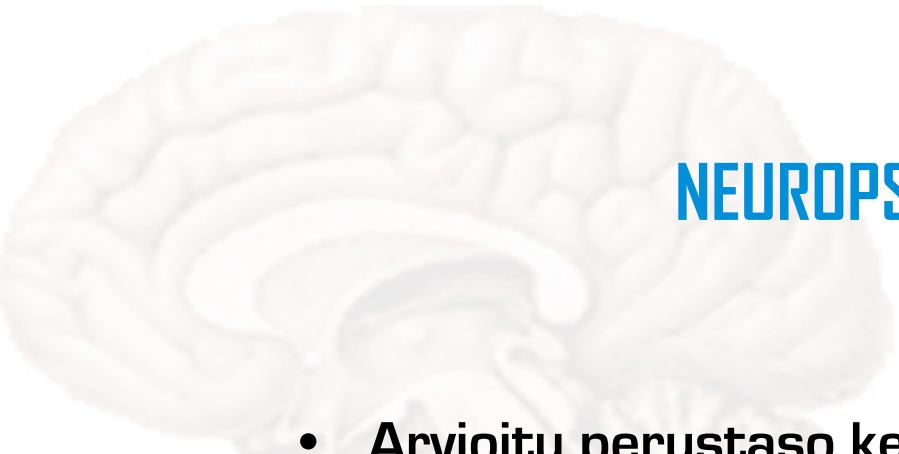
Kirjoittakaa lause tähän.

Piirtäkää tämän kuvion alapuolelle samanlainen kuvio.

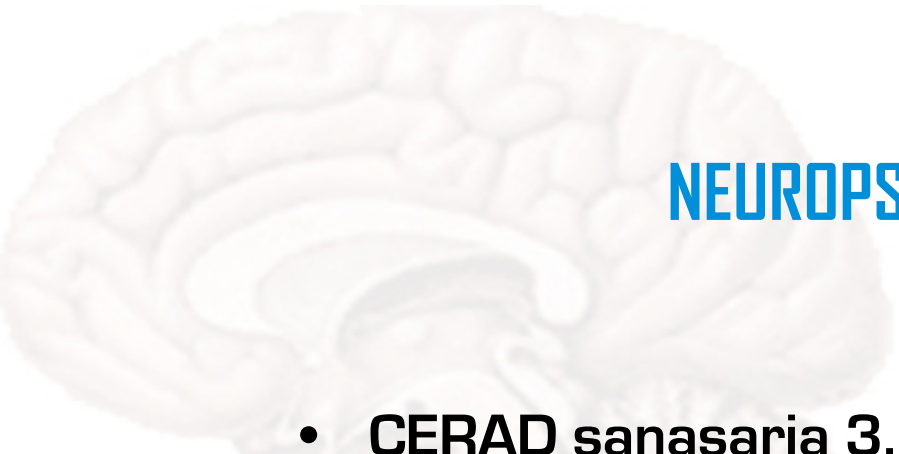
MMSE = Minimimental State Examination

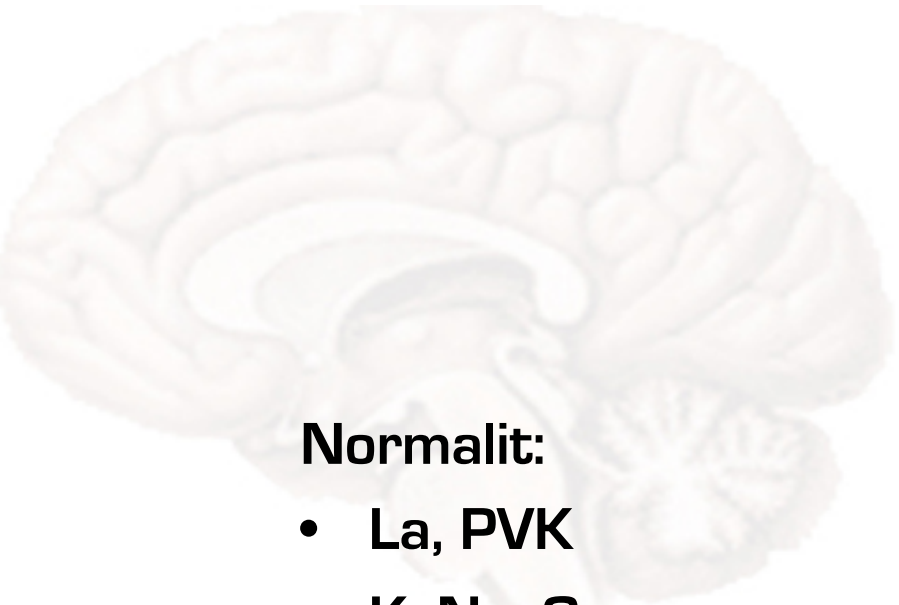
NEUROPSYKOLOGINEN TUTKIMUS 1

- Arvioitu perustaso keskitasoa parempi.
- Kielellinen päättely: yläkäsitteiden hallinta säilynyt, yleisen tietoaineksen hallinta heikkoa keskitasoa. Visuaalinen päättelykyky: visuokonstruktiivinen toiminta ikätasoa.
- Kielelliset muistitoiminnot: Oppiminen työläämpää. Tarinan oppiminen pinnallista, viiveen jälkeen mieleen palauttaminen osittain vaikeutunut, vihjeet palauttavat aihepiirin, mutta selkeää unohtamista. Sanasarjan oppiminen jähmeää, unohtaa viivästetysti, mutta tunnistaa normaalisti.
- Työmuistin vastaanottokapasiteetti hyvää tasoa (span = 7 etuperin), työmuistin joustavuus heikentynyt (span = 3-4 takaperin).

NEUROPSYKOLOGINEN TUTKIMUS 2

- CERAD sanasarja 3,5,6/2, tunnistaa 100 %.
- Visuaalinen muisti: välitön lievästi heikentynyt, viiveen jälkeen unohtaminen huomattava.
- Tarkkaavuus/toiminnanohjaus: Vaativassa joustavuutta vaativassa prosessoinnissa hitautta ja virhealttiutta. Yksinkertaisissa tilanteissa tarkkaavuuden ylläpitäminen onnistuu. Ei merkittävää toiminnanohjauksen häiriötä.
- Puheen tuottaminen ja ymmärtäminen normaali. Lukeminen ja kirjoittaminen asianmukaista. Kerto ja jakolasku vaikeutunut. Visuaaliset perustoiminnot säilyneet, spatiaalisten suuntien arvioinnissa lievää epävarmuutta. Praktisissa toiminnoissa lievää dynaamista dyspraksiaa.

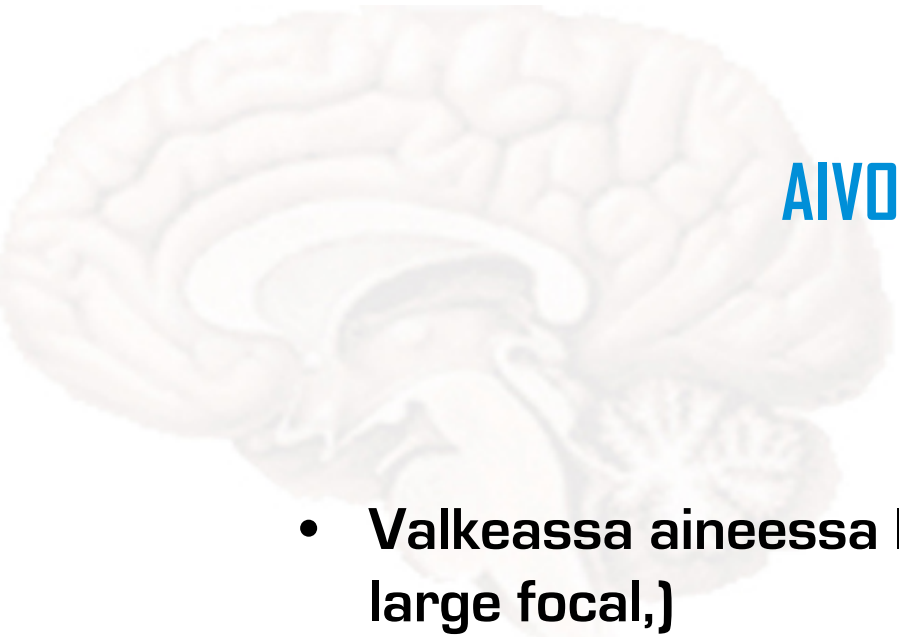
LABORATORIO

Normalit:

- **La, PVK**
- **K, Na, Ca**
- **THS, T4V**
- **B-12**
- **ALAT**
- **Krea**

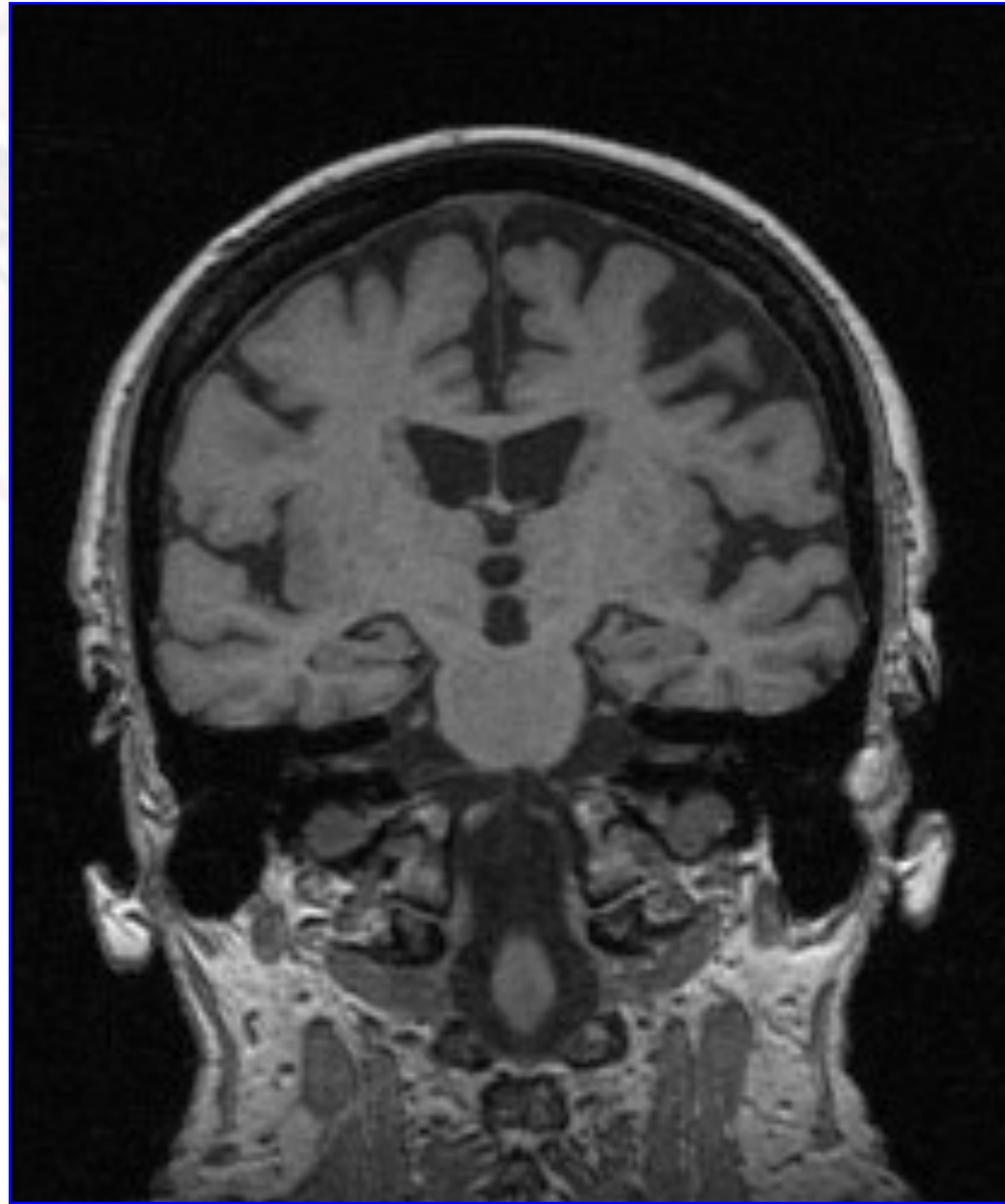
Poikkeava

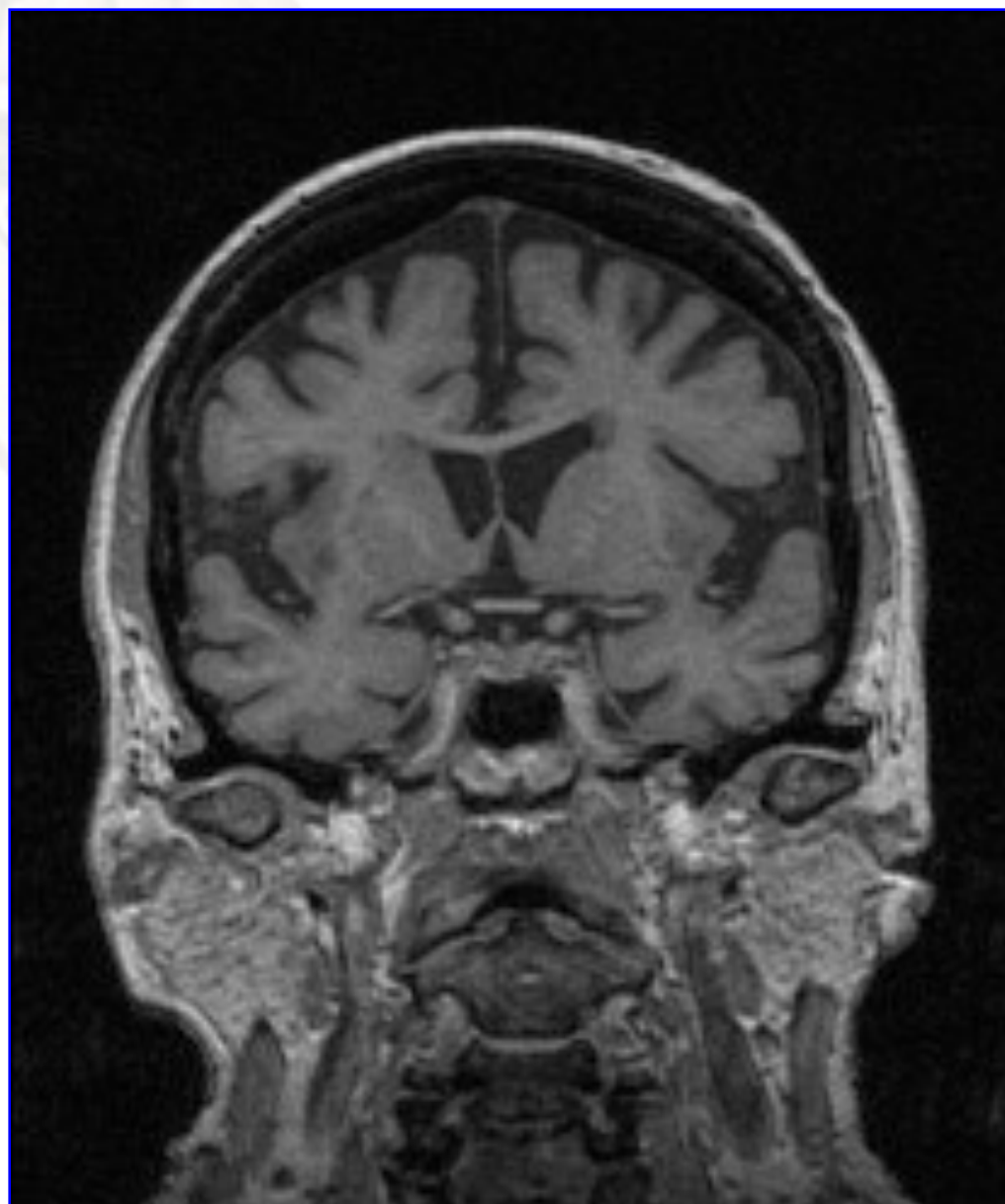
- **Kol 7.2, LDL 5.4.**

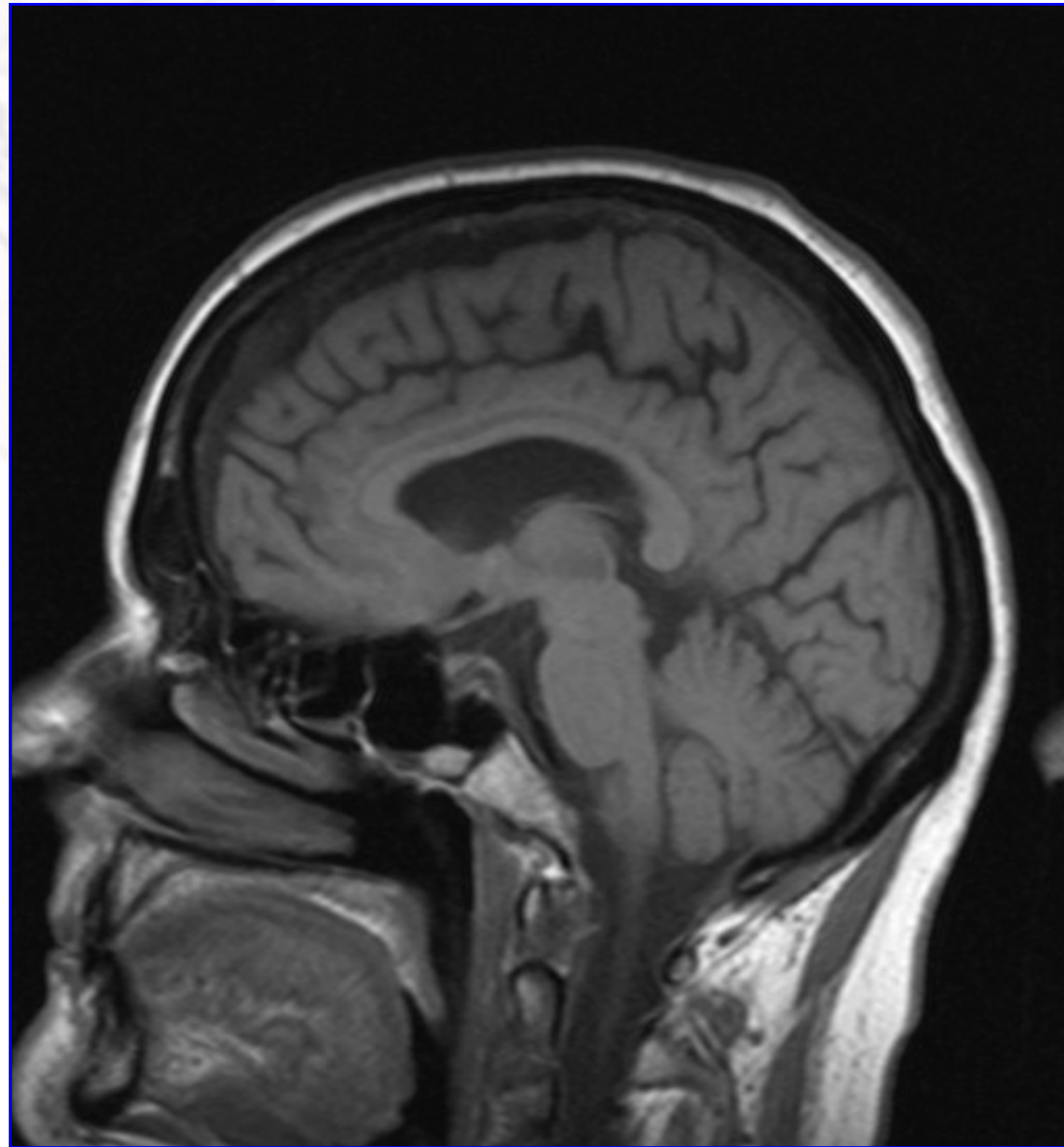

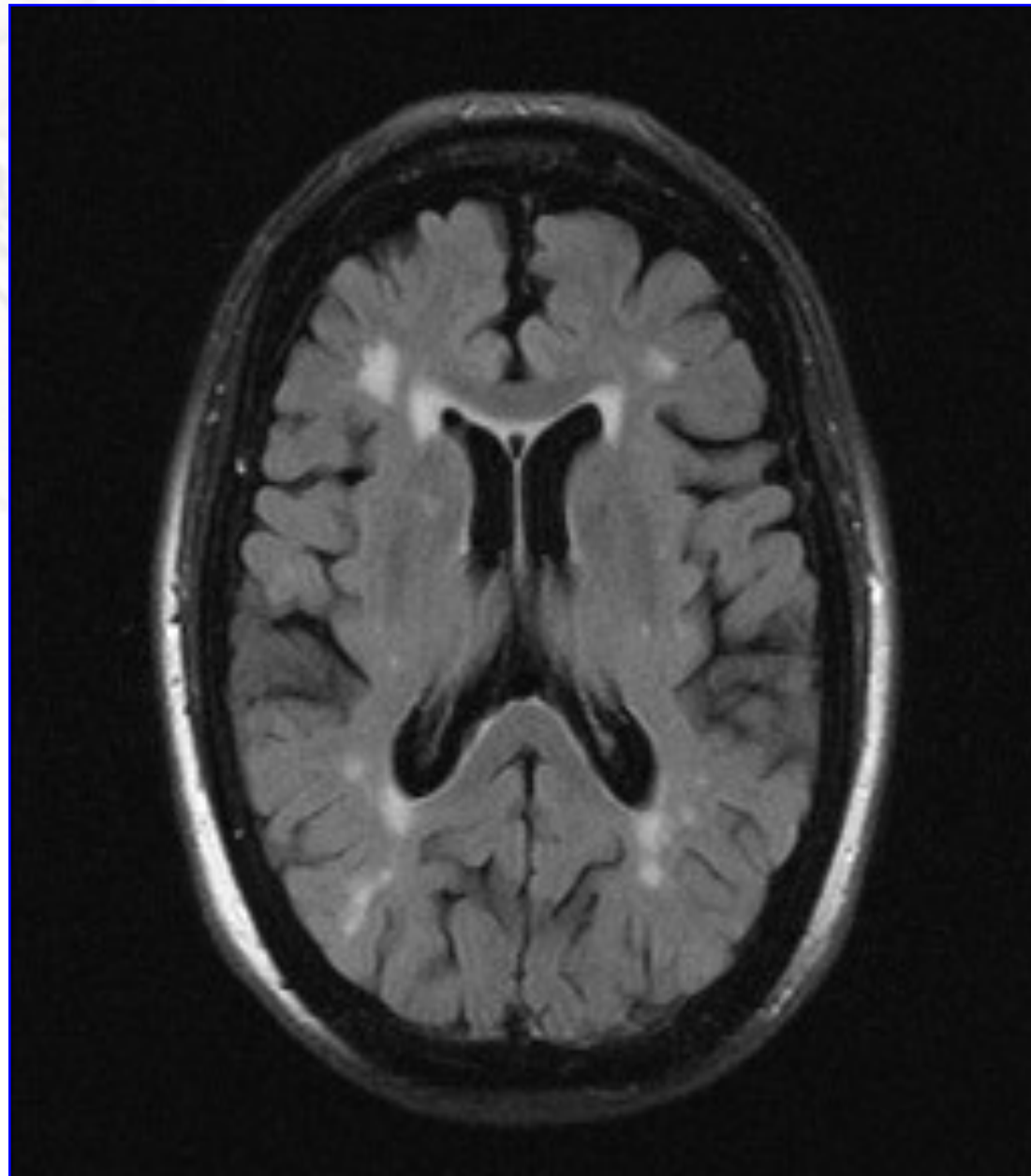
AIVOJEN MAGNEETTIKUVA

- **Valkeassa aineessa läiskäistä signaalivoimistumaa (jokunen large focal,)**
- **Ei infarkteja. Corpus callosum ohut. Lievä frontaalinen kortikaalinen atrofia.**
- **Hippokampuksissa molemmin puolin lievä atrofia. Entorinaalisella korteksilla atrofiaa.**

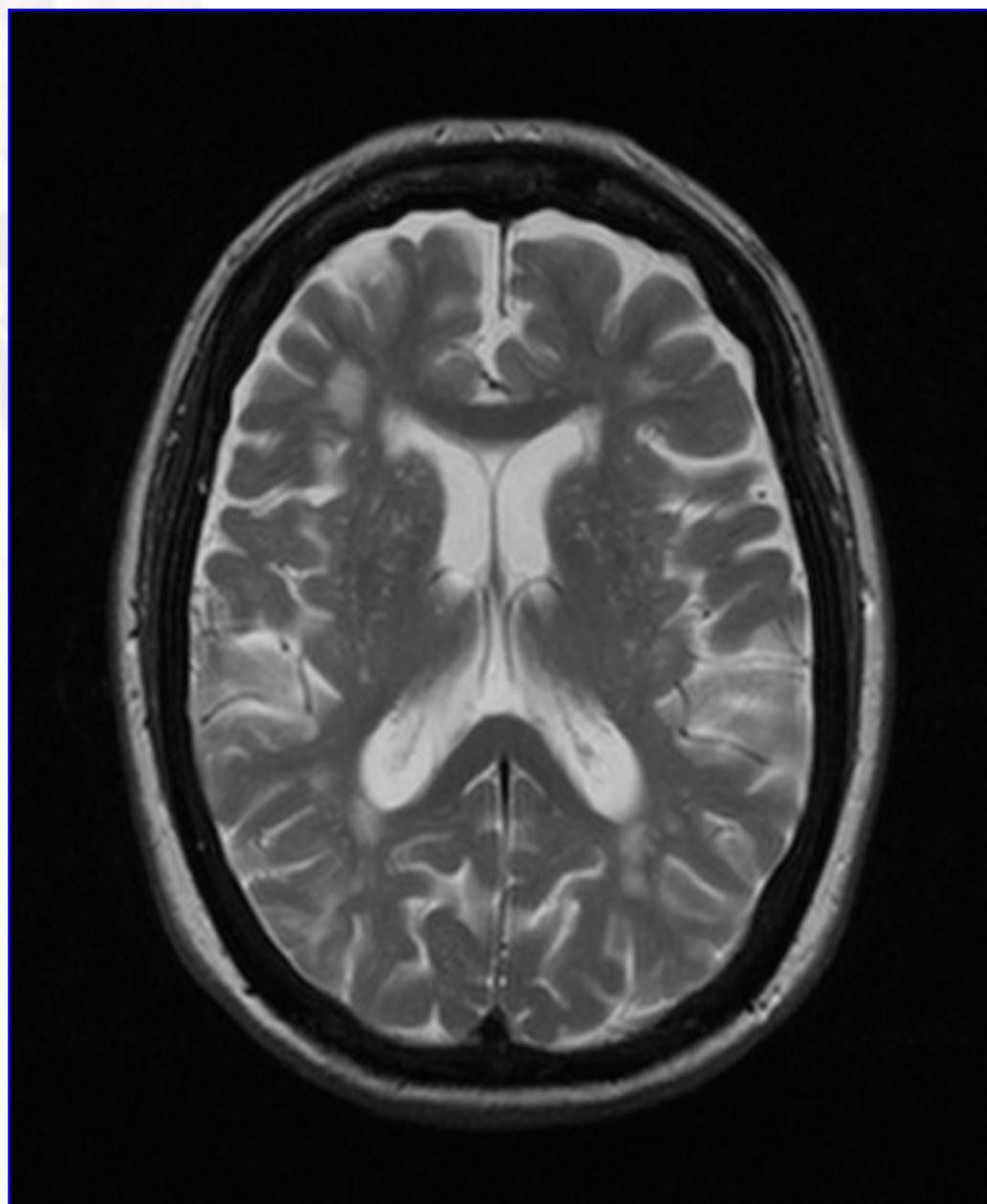

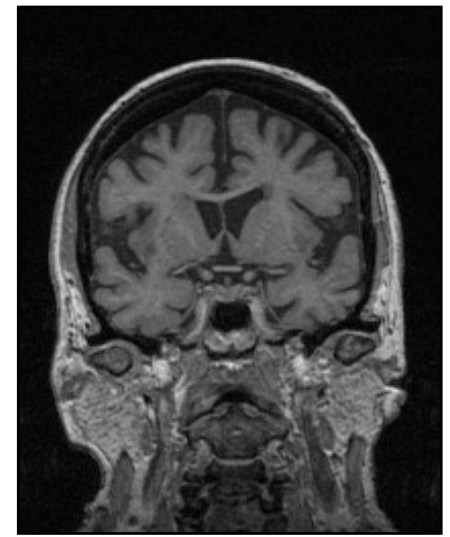
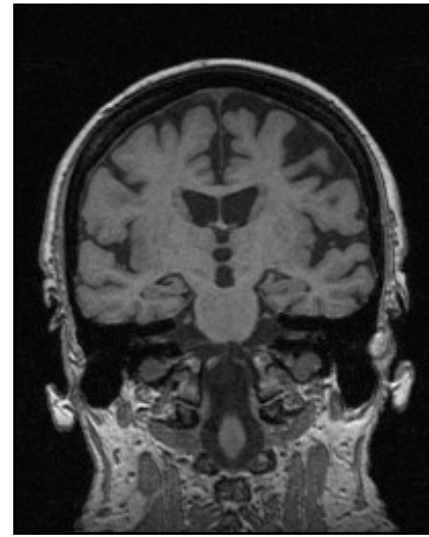
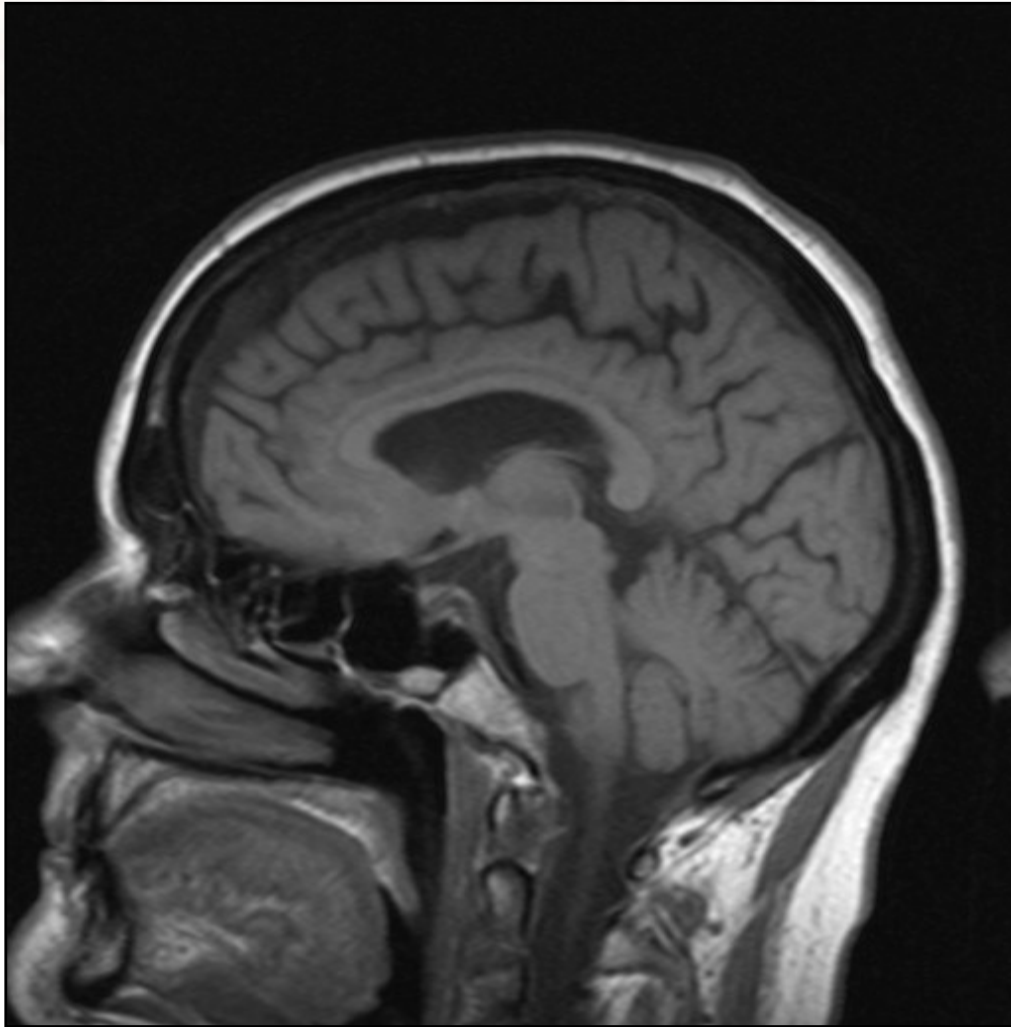

Aivojen MK (T1, T2, Flair)

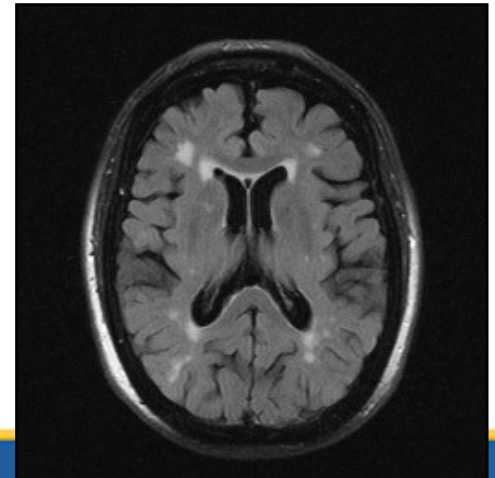
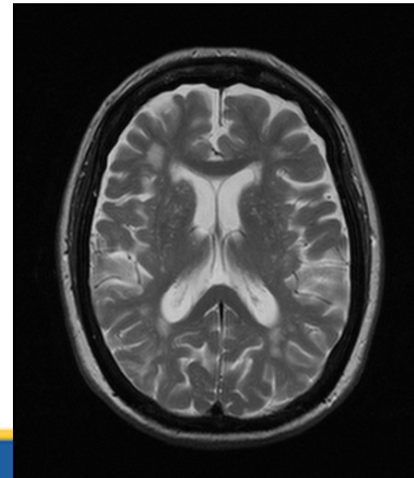

Valkeassa aineessa läiskäistä signaaliveimistumaa, ei infarkteja

Corpus callosum ohut.

Lievä frontaalinen kortikaalinen atrofia.

Hippokampuksissa molemmin puolin lievä atrofia. Entorinaalisella korteksilla atrofiaa.

MYÖHEMMIN LÖYTYVÄT SAIRAUSKERTOMUKSET

CERAD 01.2003

K18, N11,

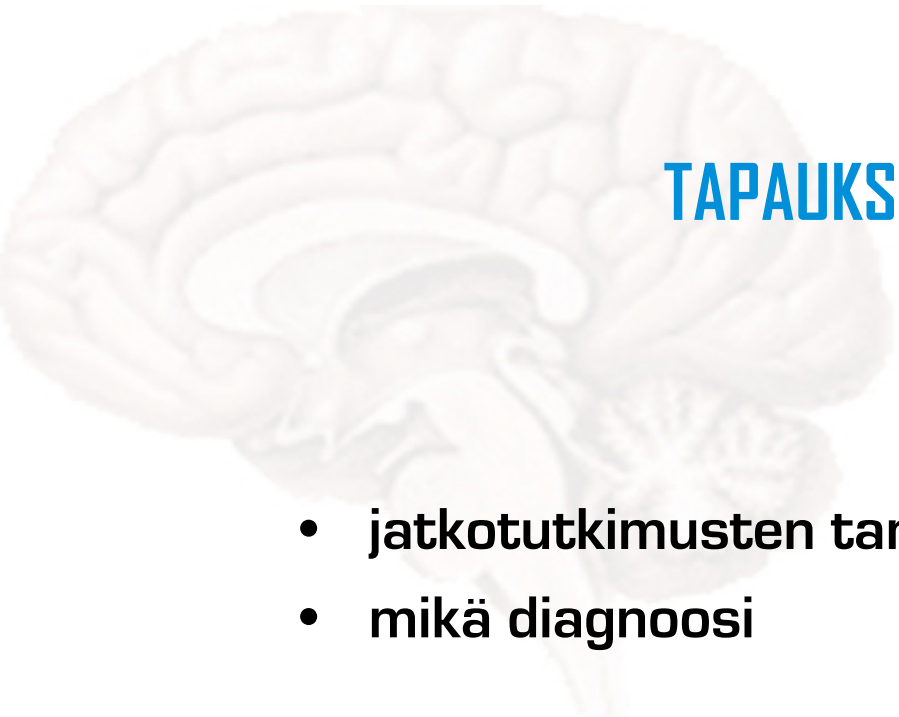
MMSE 28/30

SANASARJA 6,8,9/8, TUNNIST 95%

KUVAT 100%

KELLO 5

TAPAUKSEN POHJALTA POHDINTAA

- jatkotutkimusten tarve
- mikä diagnoosi
- miten hoidat, kuntoutat ja seuraat
- mahdolliset etuudet ja todistukset
- ajokyky
- oikeustoimikelpoisuus

LUETTAVAA – TAUSTA-AINEISTOJA

LUETTAVAA – TAUSTA-AINEISTOJA

LÄÄKÄRIN KÄSIKIRJA

Jukka-Pekka Jousimaa
Heidi Alenius
Sari Ahola
Anna Kattainen

Hanna Pelltari
Ilkka Kunnamo
Matti Teikari
(toim.)

DUODECIMA

Käypä hoito

Käypä hoito -suositus

2010

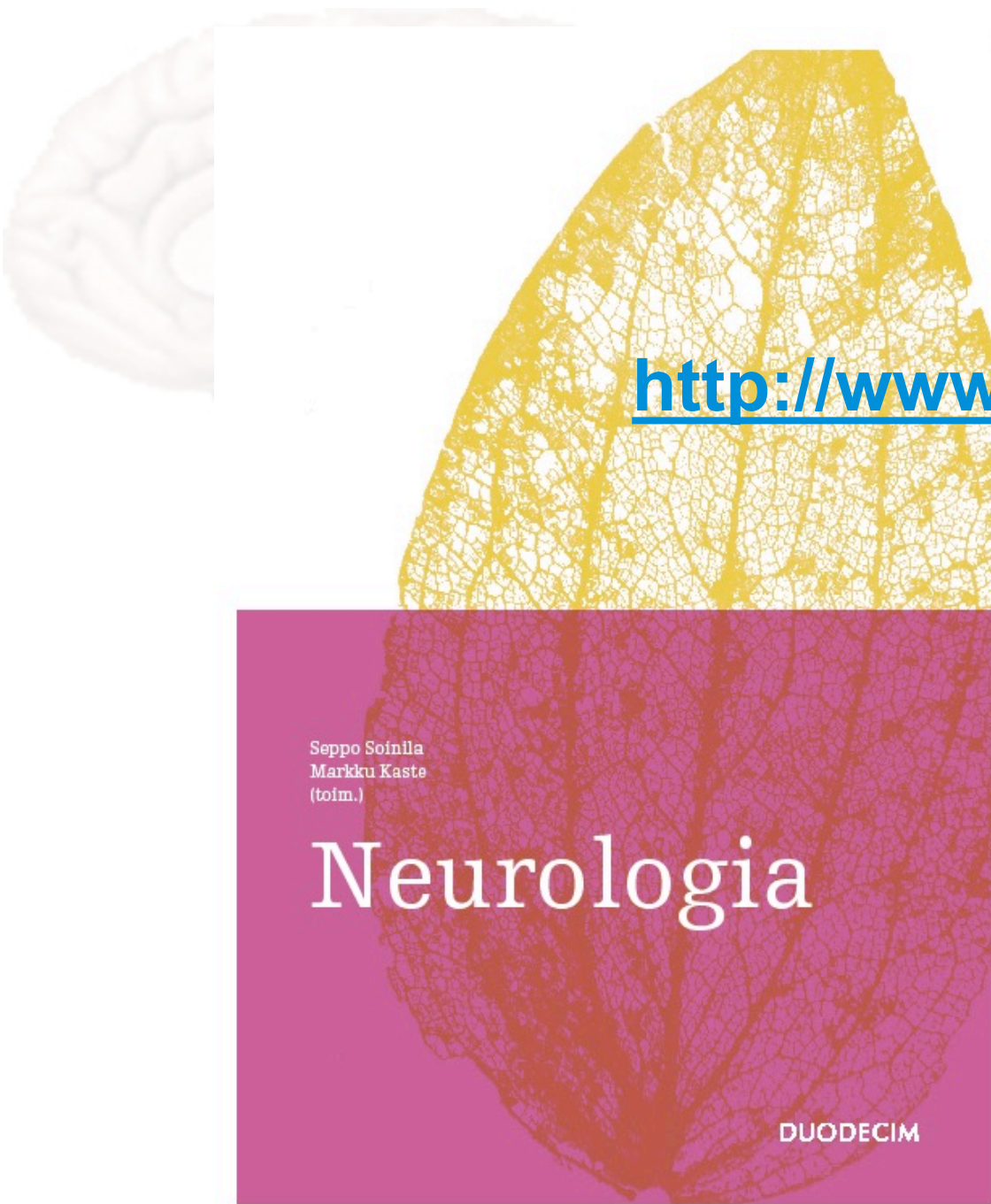
Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Societas Gerontologica Fennican,
Suomen Neurologisen Yhdistyksen, Suomen Psykogeriatrisen Yhdistyksen ja
Suomen Yleislääketieteen Yhdistyksen asettama työryhmä

Muistisairauksien diagnostiikka ja lääkehoito

Päivitetty 13.8.2010

**Suhonen J, Pirttilä T, Erkinjuntti T, Koponen H, Makkonen M,
Puurunen M, Raivio M, Rinne J, Rosenvall A, Strandberg T,
Vanninen R, Vataja R.**

<http://www.oppoportti.fi/op/opk04598.>

Seppo Soinila
Markku Kaste
(toim.)

Neurologia

DUODECIM

Luku 18 Muistisairaudet

09. 2015

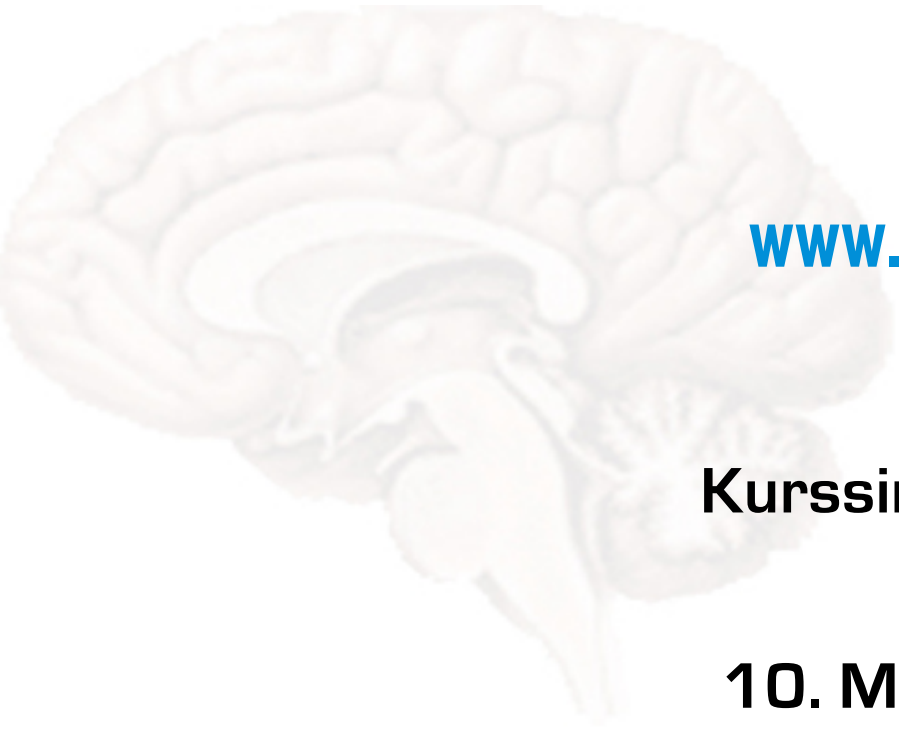
<http://www.oppiportti.fi/op/opk04602>

Timo Erkinjuntti
Anne Remes
Juha Rinne
Hilkka Soininen
(toim.)

Muistisairaudet

DUODECIM

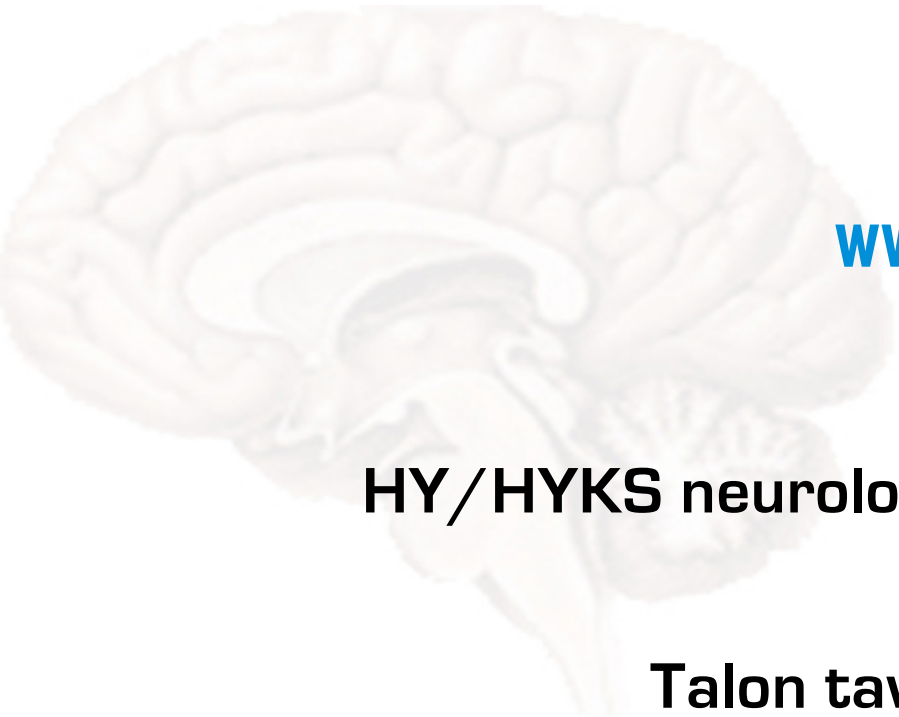
02.2015

www.neurobasket.fi/L4/

Kurssin opetusmateriaalia

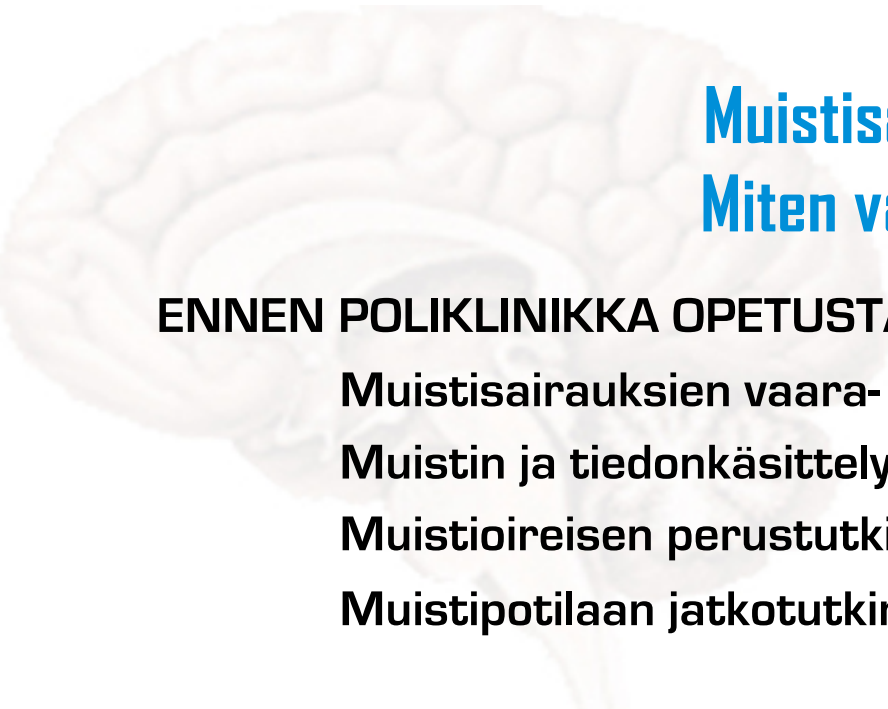
10. Mentor 4, 19. Muisti

www.neuroportti.fi

HY/HYKS neurologiaan erikoistuvien oppiportaali

Talon tavat: "Muistisairaudet"

Muistisairaudet ja yleislääkäri - Miten valmistaudun opetukseen ..

ENNEN POLIKLINIKKA OPETUSTA LUE YDINASIAT:

- Muistisairauksien vaara- ja suojatekijät**
- Muistin ja tiedonkäsittelyn oireiden tunnistus**
- Muistioireisen perustutkimukset**
- Muistipotilaan jatkotutkimukset**

ENNEN MUISTISAIRAUDET MENTOR – MENTOR 4 – PANEUDU MYÖS

- Alzheimerin tauti, Aivoverenkiertosaigus,**
- Parkinsonin tauti, Lewyn kappale taudit, Otsaohimolohkorappeumat**
- Muistisairauksien hoito**
- Muistisairauksien hoitoketju ja kuntoutus**
- Sekavuustilat**

MUISTA: PISTOKOKEET MAHDOLLISA !

Mentor 4-purku:

Muistisairaudet ja yleislääkäri - mahdollista työnjakoa ydinaineuksen pohjalta

- 1 Muistisairauksien vaara- ja suojatekijät**
- 2 Muistin ja tiedonkäsittelyn oireiden tunnistus**
- 3 Muistioireisen perustutkimukset**
- 4 Muistipotilaan jatkotutkimukset**
- 5 Alzheimerin tauti**
- 6 Aivoverenkiertosaireus ja tiedonkäsittely**
- 7 Muut muistisairaudet:**
  - Parkinsonin tauti**
  - Lewyn kappale tauti**
  - Otsaohimolohkorappeumat**
- 8 Muistisairauksien hoito**
- 9 Muistisairauksien hoitoketju ja kuntoutus**
- 10 Sekavuustilat**
- 11 Tapauksen keskustelu**